માહનામા

હજ-ગાઈડ

અસ-સિદ્દીક

મુદીર :- મૌલાના મુહમ્મદ નફીસ (B.A. B.Ed.)

اللهم صل على محمد وآل محمد

★ પેશ લફ્ઝ ★

બિસ મિલ્લા હિર રહમા નિર રહીમ.

નહ મદુહુ વ નુ-સલ્લી અલા રસુ લિહિન નબિય્યિલ કરીમ.

અસ-સિદ્દીક કા જો શુમારા આપકે હાથમેં હે, ઇસે હમ "હજ નંબર" (હજ વિશેષાંક)કી સૂરતમેં પેશ કરતે હુવે ખુદાકા શુક્ર અદા કર રહે હે. અસ-સિદ્દીક કા ઈસસે પેહલે "સરવરે અંબિયા" નંબર ઇદે મિલાદ કે મૌકે પર ઓગષ્ટ-૯૪મેં પેશ કિયા ગયા થા જો અલહમ્દોલિલ્લાહ બહોત હી મકબૂલ હુવા થા.

ઇસ ખાસ શુમારેમેં હમને આમ ફહમ (સરળ) ઝબાનમે અસ-સિદ્દીકકે કારેઈન ઓર આઝેમીને હજકે લિએ હજ ઓર ઉમરેકી નિહાયત તફસીલી માલૂમાત ફરાહમ કી હે. ઇસ સાલ યા આઇન્દા હજકો જાનેવાલોકો યે માહનામા એક હજ ગાઈડ કા કામ દેગા.

હજકે ઝુરૂરી મનાસિકકી અદાએગી ઓર ઉન્હે સહી તરીકેસે અદા કરનેકા જઝબા હર હાજીકે દિલમે હોતા હે. ઇસ સિલસિલેમેં યે શુમારા બહોત હી અહમ કામ દેગા ઇસમેં ઘરસે નિકલનેસે લેકર ઘર વાપિસ હોને તક કે હાજીકો જો જો કામ કરને હે ઉસકી પુરી તફસીલ બ્યાન કરદી ગઇ હે ઉસકે અલાવા દુસરી તારીખી (ઐતિહાસિક) માલૂમાત ભી દી ગઈ હે. આખિરમે હજ ઇસે બાર બાર પઢ લે ઓર અપને સાથ રખે તાકે ઝુરૂરત પર દેખ સકે.

આખરી ગુઝારિશ હે કે ઇસ બંદે કો ઓર અસ-સિદ્દીક કે તમામ મેમ્બરોકો મકામાતે મુબારકહમેં અપની દુઆમેં મત ભુલિયે ઓર ઓર તાજદારે અંબિયા સરવરે આલમ રહમતુલલિલ આલમીન સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમકી ખિદમતમે ઈસ ગુલામ કા ભી હદયએ સલામ પેશ ફરમાએ.

ફક્ત મુદીર

(મૌલાના) મુહંમદ નફીસ સા.

તા. ૧૦-૩-૯૫

786/92

એહલે સુન્નત વલ-જમાઅત કા તરજુમાન

યાદગારે આશિકે રસૂલ, વલીએ કામિલ
હઝરત અલ્લામા મુફ્તી મુહમ્મદ સિદ્દીક સાહબ
(નવ વરલ્લાહો મર કદહુ)
વિસાલ : ૧૩-રમઝાન ૧૪૧૪-હિજરી બરોજ જુમા

સાલ : ૪ શુમારહ : ૪-૫
ઝીકઅદહ ફેબ્રુ-માર્ચ-૯૫

"અસ-સિદ્દીક"

વરક ઉલટતે હુવે

મુદીર ઔર નાશિર
મૌલાના મુહમ્મદ નફીસ (બી.એ.બી.એડ.)
બીન મૌલાના મુફતી મો.સિદીક સહાબ બળોદવી
પિ.ડી.એફ.- ૦૯-૦૭-૨૦૧૮ બરોઝ પીર

ખત વ કિતાબત કા પતા
(માહનામા) અસ-સિદ્દીક
નફીસ કિતાબ ઘર
વાડી, મોટી વ્હોરવાડ, વડોદરા.

માહનામા અસ-સિદ્દીક કી પેહચાન

બિસમિલ્લા હિર રહમા નિર રહીમ

મુહતરમ કારેઈન ! હમારે અતરાફ કે માહોલ ઓર મસાઈલ કો દેખતે હુવે હમારે લિએ સબસે બળી ફિક્ર કી બાત યે હે કે હમારી આઈન્દહ નસ્લે ઈસ્લામી અકીદે પર કાઇમ રેહ કર ઈસ્લામી તેહઝીબ ઓર તમદ્દુન કો અપનાએ રહે. હમારી ઝિમ્મેદારી હે કે મઝહબી તાલીમાત ઓર સરકારે દો જહાં સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કી તાલીમાત સે હમારી નસ્લોં કો વાકિફ કરેં ઓર ઉન્હે શોક દિલા કર મઝહબી તાલીમાત કી તરફ મુતવજ્જેહ કરે હમારે બચ્ચે ફિલ્મી મેગેઝીન ઓર દુસરે દુન્યવી મેગેઝીન કો પઢ કર અપના ઝહન વેસા બના રહે હે જો એક બહોત ખતરનાક બાત સાબિત હો સકતી હે ઈસલિએ મઝહબી માહોલ બનાને કી કોશીશ મેં રહે. ઈસી કોશીશો મેં સે એક અદના કોશીશ કરતે હુવે હમને આજસે તકરીબન ચારસાલ પેહલે(૨૭ ૧૦-૯૧)કો ઈસ માહનામે (અસ સિદ્દીક)કો શુરૂ કિયા થા જીસમે હમ હર મહીને કુરઆનો હદીસ કા બયાન અંબિયાએ કિરામ કે હાલાત અવલિયા અલ્લાહ કે વાકેઆત ઓર ઈર્શાદાત નીઝ દુસરે સબક આમોઝ મકાલાત લિખતે આએ હે ઈસકે મુદીર (તંત્રી) આ'લિમ હોને કે સાથ ગ્રેજ્યુએટ (બી.એ.બી.એડ) હે જો એક બહોત ખુદાકે શુક્ર કી બાત હે.

અલ્હમ્દો લિલ્લાહ અસ-સિદ્દીક અપની તાકત ઓર દસ્તરસ કી હદ તક હિદાયત ઓર નેકી કા પયગામ, ખુદાકે બંદોં કો પોંહચાને કા ફર્ઝ અદા કર રહા હે. આજ અસ-સિદ્દીક કે ખાદિમ ઈસ કામયાબી પર ખુદાકા શુક્ર અદા કરતે હે.

હમારી કામયાબી યકીનન અલ્લાહ કા બહોત બળા ઈન્આમ હે જો સરકારે દોજહાં સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે સદકે ઓર તુફૈલ મે મિલી હે.

હમારી ખાસ બાત રહી હે કે હમ ઇસ માહનામે કો ઈખ્તેલાફી મસાઇલ સે કોસો દૂર રખ રહે હે. દુસરી બાત ઈસ માહનામે મે હમ દુન્યવી તાલીમાત કે બારે મેં ભી વક્ત વક્ત પર લિખતે હે બિમારીયોં કે ઈલાજ કે લિએ ભી ઇસમે એક દો સફહે (પેજ) લિખે જાતે હે

આયુર્વેદિક ઇલાજ કા એક કોલમ હમને શુરૂ કિયા હે. ગરઝ યે માહનામા રૂહાની ઔર જીસ્માની બિમારીયોં કો દૂર કરને કે લિએ હર મુમકિન કોશીશ કર રહા હે.

અસ-સિદ્દીક કે પઢનેવાલો ઔર પસંદ કરનેવાલે હઝરાત બહોત કસીર હે. ગુજરાત કે ઈસ બેમિસાલ માહનામે કી અપને રિશ્તેદાર, દોસ્ત અહબાબ ઔર હર મુસલમાન ભાઈ સે પેહચાન કરાઇયે ઉન્હે બતાકર ઈસ માહનામે કા ઝુરૂર મેમ્બર બનાએ ઇસકે લિએ એક દિનકે દસ નયે પેસે મહીને કે તીન રૂપે ઔર એક સાલ કે છત્તીસ(૩૬) રૂપે ખર્ચ કરને સે આપકો દીન દુન્યામેં ફાએદા હોને વાલા હે ઇસસે તો કઈ ઝિયાદહ હમ વેસે હી હમારે બચ્ચોં કો ખર્ચ કે લિએ દેતે હે કયા હમ દીન કે લીએ નહી દે સકેંગે! **આપ ખુદ ઈસકે મેમ્બર બનીયે ઔર દુસરોં કો ભી ઈસકા મેમ્બર બનાઇયે.**

અલ્લાહ જલ્લ શાને હૂ અપને હબીબ પાક સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે સદકે હમેશા હમેશા ઈસ શાએ હિદાયત કો ફરોગ રખે ઔર ઇસકે આગાઝ કો નેક અંજામ તક પોંહચાએ ઔર હમારી ઇસ હકીર દીની ખિદમત કો હમારી મગ્ફેરત કા ઝરીઆ બનાએ ઔર ઇસકે તમામ કામ કરને વાલે ઈસકે મેમ્બર બનને વાલે બનાને વાલોં અલગરઝ તમામ હી મદદગાર હઝરાત કો અપને ઇન્આમાત સે નવાઝે.　　(આમીન)

મુદીર * મૌલાના મુહમ્મદ નફીસ

☆ બરોડા કી સરઝમીન સે શાએ હોનેવાલા માહનામા અસ-સિદ્દીક ☆

એહલે સુન્નત વલ જમાઅત કા તરજુમાન

હર મહીને અંગ્રેજી ૧૦ તારીખ કો શાએ હોતા હે.

☆ હરે મકામ પર. હર મંઝીલ પર આપકા બેહતરીન મઝહબી સાથી

☆ તમામ હી ફિત્ને ફસાદ, ફિરકાબંદી ઔર સિયાસત સે દૂર રેહનેવાલા

☆ ઉર્દૂ કી તઅલીમ કા બેહતરીન ઝરીઆ (માધ્યમ)

☆ જીસમે હર મહીને કુરઆન, હદીસ, અંબિયાએ કિરામ કે હાલાત, સહાબએ કિરામ કે હાલાત અવલિયા અલ્લાહકે વાકેઆત બીમારીયોં કા રૂહાની ઔર દુન્યવી ઈલાજ જેસે મઝમૂન (લેખ) પેશ કિયે જાતે હે. અસ-સિદ્દીક પઢીયે પઢાઈ, આપ ભી ઈસકે મેમ્બર બને ઔર દુસરોં કો ભી બનાએ એક સાલકા હદિયા સિર્ફ રૂ. ૩૬ (પોસ્ટ ખર્ચ સાથ) (એડ્રેસ લખવું)

ફર્ઝિયતે હજ

મૌલાના મુહમ્મદ નફીસ સા.

ઇસ્લામ કા પાંચવા રૂકન હજ હે. હજ સાહિબે ઈસ્તેતાઅત પર ફર્ઝ હે. અલ્લાહ જીસે ચાહતા હે ઈસ સઆદત સે નવાઝતા હે અલ્લાહ કા યે બહોત બળા ઈન્આમ હે કે આપકો ભી ઈસ કી સઆદત નસીબ હુઇ. કુરઆને કરીમમેં ઈર્શાદે બારી હે "વ લિલ્લાહે અલન-નાસે હિજ્જુલ બયતે મનિસ-તતાઆ ઇલયહે સબીલા" લોગો પર અલ્લાહકે લિએ ઉસકે ઘરકા હજ કરના હે જો ઉસ તક પહુંચનેકી તાકત રખતા હો. ઇસ આયતે કરીમાસે હજકી ફર્ઝિયત સાબિત હોતી હે.

હજ કિસ પર ફર્ઝ હે? હજ ઉસ શખ્સ પર ફર્ઝ હે જીસકે પાસ ઇતના માલ હો કે વો અપને વતનસે મક્કા મુકર્રમા તક આનેજાને કી તાકત રખતા હો. વહાં રેહનેકા ખર્ચ ઔર અપને એહલો અયાલકા ખર્ચ વાપસી તક બરદાશ્ત (ઉઠા) કર સકતા હો. ઉસ પર જિંદગીમે સિર્ફ એક બાર હજ કરના ફર્ઝ હે.

જબ હજ ફર્ઝ હો જાએ તો જહાં તક મુમકિન હો બહોત જલ્દ અદા કરના ચાહિયે, ઇસમે તાખીર નહી હોની ચાહિયે, બિલા ઉઝ-રે શરઈ જો શખ્સ હજ ફર્ઝ હો જાને કે બાવજૂદ અદા નહી કરતા તો હદીસ શરીફમેં ઉસકે લિએ સખ્ત વઇદ(ધમકી) આઈ હે. હુઝુરે અકરમ (સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ)ને ફરમાયા અયસા શખ્સ ચાહે યહુદી હોકર મરે યા નસરાની હોકર મરે. યાની જીન લોગો પર હજ ફર્ઝ હો ચુકા હો ઉસકે બા-વજૂદ હજ નહી કરતે તો ઉનકા ઇમાન ખતરેમેં હે. અલ્લાહ ઇસસે હમારી હિફાઝત ફરમાએ. (આમીન)

હજકી ફ઼ઝીલત :– અહાદિસમેં હજકે બેશુમાર ફ઼ઝાઇલ આએ હેં જીસ પર એક અલગ કિતાબ લિખ્ખી જા સકતી હે.

હઝરત અબુ હુરયરહ રદીયલ્લાહો અન્હો સે મરવી હે કે, રસુલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ)ને ફરમાયા જીસ શખ્સને અલ્લાહ કી ખુશી કે લીએ હજ કિયા ઔર ઉસમે શેહવતરાની કી (ખ્વાહેશાત કી) બાતેં ન કી. ઔર ન–ગુનાહ કિયા ઔર ન–ઝઘળા કિયા વો અયસા વાપિસ લોટતા હે. ગોયા અભી અપની માં કે પેટસે પયદા હુવા.

હજ કે સફ઼ર પર નિકલને વાલે શખ્સ કી કદમ-કદમ પર દુઆએં કુબૂલ હોતી હે. ઔર હર–હર કદમ પર સેંકળો નેકિયાં અતા કી જાતી હે. હાજી કે લીએ ઇસસે બળી બાત ઔર કયા હોગી કે, ઉસકે ગુનાહોં કો અલ્લાહ મુઆફ઼ કરતા હે. ઔર ઉસકી દુઆએ કુબૂલ કરતા હે.

હજકી તૈયારી :– સિર્ફ઼ અલ્લાહકી ખુશીકે લીએ હજ કરે, ઔર દુસરી કિસી નિય્યતસે સફ઼ર ન હો. સફ઼ર શુરૂ કરનેસે પેહલે સચ્ચે દિલસે ગુઝિશ્તા તમામ બુરે કામોંસે તૌબા કરે ઔર આઇન્દા અયસે બુરે કામ ન કરનેકા પક્કા ઇરાદા કરે. અગર કિસી કા હક હો તો ભી અદા કરદે યા મુઆફ઼ કરવાલે. વાલેદૈનસે ઇજાઝત લે લે વાલેદૈન કી ઈજાઝત કે બગેર જાના મકરૂહ હે. ઔર ઉનકો નારાઝ કરનેકા ગુનાહ અલગ. રિશ્તેદારોંસે, દોસ્ત અહબાબસે કહા સુના મુઆફ઼ કરવાલે

ઘરસે રવાનગી :– ઘરસે નિકલતે વક્ત નિહાયત ખુશ ઔર ખુર્રમ હોકર ચલે. ઘરસે નિકલનેસે પેહલે યા બાદમે કુછ સદકા જરૂર કર દે. ઘરસે નિકલનેસે પેહલે દો–રકઅત નફ઼લ નમાઝ પઢ઼ે. જબ દરવાઝે કે કરીબ પહોંચે તો "ઇન્ના અનઝલના" કી સૂરત પઢ઼લે, આયતુલ કુરસી પઢ઼ે. મુહલ્લેકી મસ્જીદમે દો–રકઅત નમાઝ પઢ઼ે. ફિર સફ઼રકી આસાની ઔર ખેરોઆફ઼િયતકી દુઆ માંગે, ઔર સફ઼રકી દુઆએ પઢ઼કર સફ઼ર શુરૂ કરે. સફ઼ર કી દુઆ યે હે બિસમિલ્લાહે વ બિલ્લાહે વ તવક્કલતો અલલ-લાહે વલા હવ-લ વલા કુવ-વ-ત ઇલ્લા બિલ્લાહ.
અલ્લાહુમ્મ ઇન્ના નઉઝુ બિક મિવ વઅ સાઇસ સફ઼રે વ કાબતિલ મુન કલબે વ સુઇલ મન્ઝરે ફ઼િલ અહલે વલ વ-લદે વલ માલે.

હજકી કિસ્મે :- હજકી તીન કિસ્મે હે.

હજ્જે ઇફ્રાદ :- ઉસ તરીકેકો કેહતે હે જીસ્મે સિર્ફ હજકા એહરામ બાંધા જાએ. ઉસ્મે ઉમરેકી નિય્યત નહીં કિ જાતી, એસા હજ કરનેવાલે કો **મુફરિદ** કહતે હે.

ઈફ્રાદમે એહરામકી નિય્યત :- અલ્લાહુમ્મ ઇન્ની ઉરીદુલ-હજ્જ ફ યસ્સિર-હો-લી વ-તકબ્બલહો મિન્ની. (અય અલ્લાહ મેં હજકા ઇરાદા કરતા હું ઉસે મેરે લીએ આસાન ફરમા ઔર મેરી તરફસે કુબૂલ ફરમા).

કિરાન :- વો તરીકા હે જીસ્મે હજ ઔર ઉમરેકી સાથ હી નિય્યત કી જાએ ઔર હજ ઔર ઉમરેકા એક સાથ એહરામ બાંધે એસા હજ કરનેવાલેકો **કારિન** કેહતે હેં. કિરાન મેં એહરામ કી નિય્યત યે હે.

કિરાન મે એહરામ કી નિય્યત :- અલ્લાહુમ્મા ઇન્ની ઉરીદુલ -હજ્જ-વલ ઉમ-ર-ત ફ-યસ્સિરહુમા-લી વ તકબ-બલ હુમા મિન્ની- (અય અલ્લાહ મેં હજ ઔર ઉમ્રહ દોનો કી નિય્યત કરતા હું તૂ ઈન દોનો કો મેરે લીએ આસાન ફરમા ઔર મેરી તરફસે કુબૂલ ફરમા)

તમત્તોઅ :- ઉસકી સૂરત યે હે કિ, પેહલે સિર્ફ ઉમરેકા એહરામ બાંધે ઔર ઉમરહ અદા કરનેકે બાદ બાલ કટવાકર યા મુંડવાકર એહરામ ખત્મ કરદે. અબ કપડે પહેન સકતા હે, ફિર આઠ (૮) ઝિલહિજ્જહ કો હજકા એહરામ બાંધે ઔર હજ પૂરા હોને તક એહરામહી કી હાલતમે રહે. એસા હજ કરનેવાલોં કો **મુતમત્તોઅ** કેહતે હેં.

તમત્તોઅમે એહરામકી નિય્યત :- (યેહી ઉમરેકી નિય્યત ભી હે) અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની ઉરીદુલ-ઉમ-ર-ત ફ-યસ્સિર-હા-લી વ-તકબ્બલ-હા મિન્ની (અય અલ્લાહ મેં ઉમરેકી નિય્યત કરતા હું તૂ ઉસે મેરે લીએ આસાન ફરમાં ઔર મેરી તરફસે કુબૂલ ફરમા).

હજકી તીનોં કિસ્મે જાઇઝ હે મગર હનફીય્યહ કે નઝદીક **કિરાન** અફઝલ હે તીનો સૂરતોંમે હજ, ઉમરે ઔર એહરામ કે અહકામ એકહી હે. ફર્ક સિર્ફ ઈતના હે કે દસવી ઝિલહિજ્જહ કો મિનામે કુરબાની **કારિન** ઔર **મુતમત્તોઅ** પર વાજિબ હે. **મુફરિદ** પર નહી હે.

યહાં તીનોં કિસ્મકે એહરામકી નિય્યતકે અલ્ફાઝ અરબી ઔર ઉસકે તર્જુમેકે સાથ લિખ્ખે હે, મગર અપની ઝબાનમેં ભી યે મઝમૂન(નિય્યત) અદા કર સકતે હેં.

હજકે ઇન તીનોં તરીકોમેં **તમત્તોઅ** આસાન હે જબ કે ઇફ્રાદ ઔર કિરાનકે (એહકામ) સખ્ત હેં.

એહરામ કબ બાંધે? :– હવાઈ જહાઝ (પ્લેન)સે હજ કરનેવાલે મુંબઇસે હી એહરામ બાંધલે, જબકે પેહલે મકકે શરીફ જાનેકા ઈરાદા હો ઔર પાની કે જહાઝ (શીપ) સે સફરે હજ કરનેવાલે યલમલમસે એહરામ બાંધલે.

એહરામ બાંધનેસે પેહલે :– જબ એહરામ બાંધનેકા ઇરદા હો તો પેહલે ગુસ્લ કરે ઔર અગર ગુસ્લ ફર્ઝ ન હો તો વુઝૂ કરલેના ભી કાફી હે સુન્નત યે હે કિ, પેહલે નાખુન તરાશલે (કટલે), મુછે કટવાકર સહી કરલે, બગલ ઔર ઝેરેનાફ કે બાલોકો સાફ કરલે, સરકે બાલોં કો ભી ઠીક કરલે, ફિર ગુસ્લ યા વુઝૂ કરકે એહરામકી ચાદર બતૌર લુંગી બાંધલે. ઔર દુસરી ચાદરકો બદન પર ઓઢલે, ઉસકે બાદ દો રકઅત નફલ એહરામકી નિય્યતસે પઢે, પેહલી રકઅતમે અલહમ્દો કે બાદ કુલ યા અય્યોહલ કાફેરૂન કી સૂરત ઔર દુસરી રકઅતમે અલહમ્દો કે બાદ કુલ હોવલ્લાહ કી સૂરત પઢે. સલામ કે બાદ સર પરસે ફૌરન ચાદર વગેરહ ઉતારકર સરકો ખુલા કરદે. ઉસકે બાદ હજકી તીનોં કિસ્મોમેસે જો ભી અદા કરના ચાહે ઉસકી નિય્યત (જો આગે લિખ્ખી હે) દિલસે ભી કરે ઔર ઝબાનસે ભી કહે. ઉસકે બાદ ફૌરન "તલબિયહ" થોડે બલંદ આવાઝસે પઢે.

તલબિયહ યે હે :– "લબ-બયક અલ્લાહુમ્મ લબ-બયક, લબ-બયક લા-શરીક-લ ક લબ-બયક ઈન-નલ હમ્દ, વન–નેઅમત, લ-ક વલ મુલ્ક, લા-શરી ક લક."

તરજૂમા : મેં હાજિર હું, અય અલ્લાહ મે હાજિર હું, તેરા કોઇ શરીક નહી. મેં હાજિર હું, બેશક તમામ તઅરીફે ઔર તમામ નેઅમતે

તેરે હી લીએ હે, મુલ્ક ભી તેરે લીએ હે તેરા કોઈ શરીક નહી" ઉસકે બાદ દુરૂદ શરીફ પઢે ઓર જો દુઆ ચાહે પઢે યે દુઆ પઢના મુસ્તહબ હે.

મુસ્તહબ દુઆ યે હે :- અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ-અલુ-ક રિઆક વલ જન્નહ વ નઉઝો બિ-ક મિન-ગઝબિકે વન-નાર"

તરજૂમા : અય અલ્લાહ મે તેરી ખુશી ઓર જન્નત કા તલબગાર હું ઓર તેરે ગઝબ ઓર જહન્નમસે પનાહ માંગતા હું.

તલબિયહ પઢતે હી એહરામ શુરૂ હો જાતા હે ફિર સફરકે દોરાન અકસર વકત તલબિયહ પઢતે રહે ઔરતે બલંદ આવાઝસે ન પઢે. જબ ભી તલબિયહ પઢે, તો તીન મરતબા પઢના ચાહિયે

ઔરતોં કા એહરામ :- ઓરતોં કા એહરામ સિલે હુએ કપળે હી હે. ઓરતોં કો અપના સરકા છૂપાના ભી (ઢાંપના) વાજિબ હે. ઔરત કે ચેહરે પર કપળા વગેરહ ન લગે. હાલતે હેઝ ઓર નિફાસમે ભી એહરામ બાંધ સકતી હે, મગર ઈસ હાલતમેં નમાઝ ન પઢે. ઓર મસ્જિદમેં ન જાએ.

એહરામ કે મસાઈલ :- (પાબંદીયા) એહરામકી હાલતમે (૧) સિલા હુઆ કપળા પહેનના (૨) અમામા (સાફા) બાંધના (૩) સર ઔર ચેહરા ઢાંપના (૪) મોઝે પહેનના (૫) બીવી કે સાથ જિમાઅ (હમ-બિસ્તરી) ઓર બોસા વગેરહ કરના (૬) બીવી કે સામને જિમાઅ કા ઝિક્ર કરના (૭) શિકાર કરના યા કિસી ભી તરીકેસે શિકારીકી મદદ કરના (૮) જિસ્મ (બદન) કે કિસી ભી હિસ્સેકે બાલ તોળના યા ઉસે કાટના યા નાખુન વગેરા ભી કાટના (૯) કિસી ખુશબુકા ઈસ્તેઅમાલ કરના (૧૦) મચ્છર, મખ્ખી, જૂં વગેરહ મારના **યે સબ બાતે એહરામકી હાલતમેં મના ઔર ના-જાઇઝ હેં**. અગર ગલતી યા માલૂમ ન હોને પર યે કામ હો જાએ તબ (ફિદયા) યાની દમ દેના પળતા હે. (**ખુશબુદાર તમ્બાકુ પાન પડીકી, ગુટખા વગેરહ પાનમે ઈલાયચી ખાનેસે ભી બચના અચ્છા હે.**

મક્કતુલ મુકર્રમામે દાખલા :- મક્કતુલ મુકર્રમામે દાખિલ હોનેસે પેહલે ગુસ્લ કરના સુન્નત હે. મુસ્તહબ યે હે કિ, મસ્જીદે હરામમે બાબુસ-સલામસે દાખિલ હો. તલબિયહ પઢતે હુએ આજેઝી, ખુશુઅ-ખુઝૂઅ કે સાથ બયતુલ્લાહ કી અઝમત ઔર બુઝુર્ગીકા ખ્યાલ રખતે હુએ દાખિલ હો. મસ્જીદમેં દાખિલ હોને કે બાદ જબ બયતુલ્લાહ પર નઝર પઢે તો તીન મરતબા "અલ્લાહો અકબર" કહે. દુરૂદ શરીફ પઢકર દીન ઔર દુન્યાકી ભલાઇકી દુઆએ માંગે કયુંકે કઅબતુલ્લાહ પર પેહલી નઝર પઢતેહી જો ભી દુઆએં માંગી જાતી હે વો કુબૂલ હોતી હે.

કઅબતુલ્લાહકો દેખકર યે દુઆ પઢના સુન્નત હે :-

"અલ્લા-હુમ્મ અનતસ સલામ વ મિનકસ સલામ ફ-હય્યેના રબ બના બિસ-સલામ, અલ્લા હુમ્મ ઝિદ બયત-ક હાઝા તઅઝીમંવ વ-તકરીમંવ વ-મહાબહ, વ-ઝિદ મન-હજ્જહુ અવિઅ ત-મ-રહુ તશરીફંવ વ-તકરીમંવ વ તઅઝીમંવ વ-બર-રા"

તવાફ :- મક્કતુલ મુકર્રમામે બાહિરસે આનેવાલા જબ ભી આએ તો બગેર એહરામ કે દાખિલ નહીં હો સકતા. યહાં આનેવાલા ઉમરહ યા હજકા એહરામ બાંધકર હી દાખિલ હોતા હે. ઇસલીએ સબસે પેહલે યે કામ કરના ચાહીયે કિ, મસ્જીદે હરામમે પહોંચે તો તવાફ કરે, અગર નિય્યત ઉમરેકી યા હજ્જે તમત્તોઅ કી હે તો યે દોનોંકા તવાફ ઉમરેકા હોગા ઔર મુફરિદ કે લીએ યે તવાફ કુદૂમ હોગા. જો સુન્નત હે વાજિબ નહીં જીસને કિરાનકા એહરામ બાંધા હો તો વો મકકા મુકર્રમા પહુંચકર પેહલે ઉમરેકા તવાફ ઔર સઇ કરે ફિર હજકા તવાફે કુદૂમ કરે.

તવાફ કેસે કરે? :- તવાફ કી નિય્યતસે બયતુલ્લાહ કે ગિર્દ(ગોલ) ચકકર લગાનેકો તવાફ કેહતે હેં એક ચકકર કો શૌત કેહતે હે. તવાફકે લિએ નિય્યત ફર્ઝ હે. બગૈર નિય્યતકે કિતને હી ચક્કર લગાઓ તવાફ નહીં હોગા.

તવાફકી નિય્યત :- તવાફકી નિય્યત :- અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની ઉરીદો તવા-ફ બયતિ કલ હરામ ફ-યસ્સિરહૂ લી વ-ત-કબ-બલહો મિન્ની સબ-અ-ત અશ-વાતિલ લિલ-લાહે તઆલા અઝઝ વ જલ્લ

તરજુમા :- અય અલ્લાહ મે તેરી ખુશનૂદીકે લીએ તેરે મુકદ્દસ ઘરકે તવાફકા ઈરાદા કરતા હું ઈસકો મેરે લીએ આસાન ફરમા ઔર મેરી તરફસે કુબૂલ ફરમા" દિલમે નિય્યત કરના ફર્ઝ હે ઔર ઝબાનસે કેહલેના અફઝલ હે.

તવાફ કહાંસે શુરૂ કરે? પેહલે બયતુલ્લાહકે ઉસ કોને પર જહાં **હજરે અસ્વદ** લગા હુવા હે આકર ઇસ તરહ ખળે રહે કિ પુરા હજરે અસ્વદ આપકી દહની (જમણી) જાનીબ હોજાએ ફિર તવાફકી નિય્યત કરકે થોળાસા દાહની જાનીબ ચલે. અબ હજરે અસ્વદ આપકે બિલકુલ સામને આજાએગા ફિર હજરે અસ્વદકે સામને આકર એસે હાથ ઉઠાએ જેસે નમાઝ શુરૂ કરતે વક્ત ઉઠાતે હે, ઔર યે દુઆ પળ્હે: "બિસ-મિલ્લાહે અલ્લાહો અકબર, વ લિલ લા હિલ હમ્દ. અસ સલાતો વસ સલામો અલા રસુલિલલાહે, અલ્લા હુમ્મ ઈમાનમ બિ ક વ ફાઅમ બિ અહદિક વ ઇત્તેબા અલ લિ સુન્નતે નબિય્યેક સલ લલ લાહો અલયહે વ સલ્લમ" અગર યે દુઆ પૂરી યાદ ન હો તો સિર્ફ "બિસમિલ્લાહે અલ્લાહુ અકબર વ લિલ લાહિલ હમ્મદ" કેહલેના ભી કાફી હે. ફિર દોનો હાથકો નિચા કરલે ઔર હજરે અસ્વદકો બોસાદે, અગર બોસા દેનેકા મૌકા ન હો તો સિર્ફ હાથોંકી હથેલિયાં હજરે અસ્વદકી તરફ ઉઠાકર ઉસે ચુમલે. ફિર ઉસકે બાદ તવાફ શુરૂ કરે. તવાફ હજરે અસ્વદ સે શુરૂ હોકર ઉસી પર પુરા હોગા. યાની બયતુલ્લાહકી દહની (જમણી) તરફ દરવાઝેકી જાનીબ ચલે, અબ કઅબતુલ્લાહ આપકી બાંઇ (ડાબી) જાનિબ હોગા. જબ રૂકને યમાની પર પહુંચે તો, ઉસકો દોનોં હાથોંસે યા સિર્ફ દહને હાથસે છૂના સુન્નત હે અગર હાથ લગાનેકા મૌકા ન મિલે તો અયસે હી આગે બળ્હ જાએ ઔર અબ હજરે અસ્વદ કે પાસ પહુંચેગે તો ફિરસે વહી કામ કરે જો તવાફ શુરૂ કરતે વક્ત કિયા થા, યાની હાથ ઉઠાકર "બિસ્મીલ્લાહે અલ્લાહુ અકબર વ લિલ

લાહિલ હમ્દ" કેહકર હજરે અસ્વદકો બોસા દે. ઔર અગર બોસા દેનેકા મૌકા ન હો તો અપને દોનો હાથોંકો ઉસકી તરફ ઉઠાકર હાથોંકી હથેલીયાં ચૂમલે. ઈસ તરહ યે એક શોત (ચક્કર) પૂરા હુવા. ઇસી તરહ સાત ચક્કર પૂરે કરેંગે તબ એક તવાફ પૂરા કેહલાએગા. આખરી યાની સાતવાં ચક્કર પૂરા હોને પર ભી ઉપર બતાએ હુએ તરીકોંસે હજરે અસ્વદકો બોસા દે, યા અપને દોનો હાથ ઉસકી તરફ ઉઠાકર ચૂમલે. અયસા હાથ ઉઠાકર ચૂમનેકો ઈસ્તેલામ કેહતે હેં.

તવાફકે દૌરાનકી દુઆએં :- તવાફકે દૌરાન અલ્લાહકા ઝિક્ર ઔર દુઆએ માંગના અફઝલ હે. તવાફમે દુઆએ માંગના અફઝલ હે. તવાફમે જો દુઆએ માંગી જાતી હેં વો ભી કુબુલ હોતી હે. દુઆએં યાદ ન હો તો "રબ્બના આતિના ફિદ્ દુન્યા હસનતંવ વ ફિલ આખિરતે હસનતંવ વ કિના અઝાબન નાર" યે પઢતે રહીયે, યા દુરૂદ શરીફ પઢતે રહીયે યા યે દુઆ પઢે, "અલ્લાહુમ્મ કન્નેઅની બિમ રઝક તની વ બારિકલી ફીહ વખલુફ અલા કુલ્લે ગાએ બતીલલી બિ ખયર. લા ઇલાહ ઇલ્લલ્લાહુ વહ દહુ લા શરીક લહુ લહુલ મુલ્કોં વ લહુલ હમ્દો વ હુવા અલા કુલ્લે શયઈન કદીર"

તવાફકે બાદકી નમાઝ :- તવાફકે બાદ દો રકઅત નમાઝ **વાજિબ હે. યે દોગાના હર તવાફકે બાદ વાજિબ હે.** યે દો રકઅત નમાઝ મકામે ઈબ્રાહીમકે પાસ (કરીબ) પઢના સુન્નત ઔર અફઝલ હે, અગર હુજૂમ (ભીળ) હો તો મસ્જીદે હરામમે કહીં ભી પઢ સકતે હેં. સલામ ફેરકર અપની ઝુબાન (ભાષા)મે જો ભી દુઆ માંગના ચાહે માગે.

તવાફમે ઈઝતેબા ઔર રમલ :- યહાં તક જો કામ બતાએ ગયે વો હર તવાફ કરનેવાલે કે લીએ બરાબર હે. ચાહે વો ઉમરેકા તવાફ હો યા હજકા તવાફ હો લેકીન જીસ તવાફકે બાદ સફા મરવહકી સઇ કરતે હે ઉસ તવાફ કરનેવાલેકો તવાફમે કામ ઝિયાદહ કરના હે. એક ઇઝતેબા યાની એહરામકી ચાદરકો દાંઈ બગલ કે નીચેસે નિકાલકર

બાએ કાંધે પર ડાલ લે. યે મર્દો કે લીએ સુન્નત હે, ફિર જબ તવાફકી દો રકઅત પઢલે ઉસકે બાદ ચાદર ઓઢકર દોનો કાંધો કો ઢાંકલે. દુસરા કામ ઝિયાદાકા રમલ હે રમલકા તરીકા યે હે કે ચલનેમે જલ્દી ઔર ઝપટકર ચલે, કદમ ઝોરસે ઔર મોઢાં (કાંધો) કો હિલાતા હુઆ ચલે, જેસે બહાદુર સિપાહી ચલતે હે રમલ તવાફકે પેહલે તીન ચકકરોંમે મર્દકે લીએ સુન્નત હે.

તવાફકે બાદ અબ મુલ્તઝીમ પર :– બયતુલ્લાહ કા વો હિસ્સા જો હજરે અસ્વદ ઔર બયતુલ્લાહ કે દરવાઝે કે દરમિયાન હે. વો મુલ્તઝીમ કેહલાતા હે. ઈસ મકામ પર દુઆ ખાસ તોરસે કુબુલ હોતી હે. તવાફસે ફારિગ હોકર ઔર નમાઝે દોગાનાસે ફારિગ હોકર યહાં આએ ઔર મુલ્તઝિમકો ચિમટકર દુઆએ માંગે યહાં આકર દોનો હાથોંકો અપને સરકે ઉપર કઅબેકી દિવાર પર સિધે બિછાદે, અપના સીના દિવારસે ચિમટાદે, રૂખસારકો ભી દિવારસે મિલાદે ઔર નિહાયત આજેઝીસે જો દુઆએં માંગની હો અરબીમે યા અપની (ભાષા)ઝુબાનમે દુઆએં માંગે, યહાં ભી દુઆ કુબુલ હોતી હે. યહાં દુઆ કભી રદ નહી હોતી. યહાંસે ફિર ઝમઝમકે કુવે પર જાએ ઔર વહાં બયતુલ્લાહકી તરફ રૂખ(મુંહ) કરકે ઝમઝમકા પાની તીન ઘૂંટ(સાંસ)મે પિયે, ઝમઝમ પિતે વક્ત ભી દુઆએ માંગે, કયુંકે હદીસ શરીફમે આતા હેકિ, "માઓ ઝમઝમ લિમ શુરેબ લહુ" ઝમઝમકા પાની જીસ ઇરાદેસે પિયા જાએ વો પુરા હોતા હે. યે દુઆ પઢે. અલ્લાહુમ્મ ઇન્ની અસ અલુક રિઝકંવ વાસિઅંવ વ ઈલ્મન ના ફેઅંવ વ શિફાઅમ મિન કુલ્લે દા." યહાંસે ફારિગ હોકર સઇકે લીએ જાતે હે.

સફા મરવહકી સઈ (ચક્કર) :– સફા-મરવહ દો પહાળીયા હે. મસ્જીદે હરામકે કરીબ હે. સફા ઔર મરવહકે દરમ્યાન ખાસ તરીકેમે સાત ચક્કર લગાનેકો સઈ કેહતે હે, **કારીન** ઔર **મુતમતેઅ** જો પેહલા તવાફ કરેંગે વો તવાફ ઉમરેકા હોગા, ઉસકે બાદ ઉમરેકી સઇ ઇનકે લિએ ઝુરૂરી હે. મુફરીદ જીસને સિર્ફ

હજકા એહરામ બાંધા હે ઉસકા યે તવાફ તવાફે કુદૂમ હોગા. ઉસકે બાદ સફા મરવાકી સઇ કરના અભી ઝરૂરી નહીં, ઉસે ઈખ્ત્યાર હે અભી કરે યા હજકે બાદ તવાફે ઝિયારત કરકે દસવીં ઝિલહિજકો કરે.

સઈકા મસ્નૂન તરીકા :– આબે ઝમઝમસે ફારિગ હોકર હજરે અસ્વદ પર આએ ઔર એક બાર ફિર ઈસ્તેલામ કરે, યે ઈસ્તેલામ સઇ કરનેવાલોંકે લીએ મસ્નૂન હે. ઔર ઉસકે બાદ બાબુસ સફાસે બાહિર આ જાએ, કિસી દુસરે દરવાઝેસે જાના ભી જાઈઝ હે ફિર સફાકે કરિબ પહુંચકર યે પઢતે હુએ સફા પર જાએ. "અબ્દઓ બિમા બદ અલ-લ્લાહો વ રસૂલોહુ ઈન્નસ સફા વલ મર વ-ત મિન શઆ ઈરિલલાહ", ઉસકે બાદ સફાકી પહાડીયોં પર ઈતના ચઢે કે બયતુલ્લાહ નઝર આ સકે, ફિર બયતુલ્લાહકી તરફ રૂખ કરકે સઈકી નિય્યત ઈસ તરહ કરે કે, અય અલ્લાહ મે તેરી રઝામંદી કે લીએ સફા વ મરવહ કે દરમિયાન (સાત શૌત (ચક્કર)) સઇકા ઇરાદા કરતા હું. ઇસકો મેરે લીએ આસાન ફરમા, ઔર મેરી જાનીબસે કુબૂલ ફરમા. યે નિય્યત દિલમેં કરના કાફી હે, મગર ઝબાનસે કેહના અફઝલ હે. ફિર દોનો હાથોંકો બયતુલ્લાહકી તરફ કરે જૈસે હજરે અસ્વદમે ઈસ્તીલામકે વક્ત કરતે હે ઔર તકબીર ઔર તેહલીલ (જો નીચે લિખ્ખી હે) બ આવાઝે બલંદ તીન મરતબા કહે ઔર દુરૂદ શરીફ પઢે ઔર ખુશુઅ ઔર ખુઝુઅકે સાથ દુઆ માંગે, યે ભી દુઆકી કુબુલિયતકા મકામ હે.

તકબીર ઓર તેહલીલ યે હે:– "લા ઈલાહ ઇલ લલ્લાહો વહદહુ લા શરીક લહુ લહુલ મુલ્કો વ લહુલ હમ્દો યોહયી વ યુમીતો વ હુવા અલા કુલ્લે શયઇન કદીર. લા ઇલાહ ઈલ લલ્લાહુ વહ દહુ અનજઝ વઅદહુ નસર અબ્દહૂ વ હઝ મલ અહઝાબ વહ દહુ" ઈસકે બાદ યે દુઆ પઢના ભી સુન્નત હે, (અલ્લાહુમ્મ ઇન્ન ક કુલ્ત ઉદ ઉની અસત-જિબ લકુમ વ ઇન્નક લા તુખ્લેફુલ મીઆદ વ ઈન્ની અસ્અલુક કમા હદયતની લિલ ઈસ્લામે અનલાતન ઝેઅહુ મિન્ની હત્તા તવફ્ફાની વ અ ન મુસ્લેમુન." ઈસકે બાદ ઉપર લિખી હુઈ તકબીર ઔર તહલીલ

દુઆ પઢે. ફિર ઝિક્ર કરતા હુવા સફાસે મરવાકી તરફ અપની હંમેશાકી ચાલકી તરહ ચલે, જબ સબ્ઝ (લીલે રંગકી) બત્તી (લાઇટ) વાલે સુતૂનકે પાસ પહુંચેગે તો, ઉસસે છે(૬) હાથ પેહલે (મર્દ) દોળના શુરૂ કરે ઔર દુસરે હરી બત્તીવાલે સુતૂન તક દોળે, ઉસકે બાદ ન દોળે. ઇસ વક્ત યે દુઆ પઢે. "રબ્બીગ ફિર વર હમ વ અન્તલ અ અઝ્ઝુલ અકરમ." ઇસકે અલાવા ભી જો દુઆ ચાહે પઢે, ઇસ તરહ મરવહ પર પહુંચે તો ઉસ પર ખળા હોકર બયતુલ્લાહકી તરફ મુંહ કરકે ખળા હો જાએ ઔર જીસ તરહ સફા પર તકબીર ઔર તહલીલ ઔર દુઆ માંગી અયસે હી યહાં ભી કરે, યે એક શોત (ચક્કર) પુરા હુવા. અબ વાપસ સફાકી તરફ ચલે ઔર દોનો સબ્ઝ લાઇટવાલે સુતૂનકે દરમ્યાન પેહલેકી તરહ (મર્દ) દોળે ઔર ફિર અપની ચાલ ચલકર સફા પર પહુચે ઔર પેહલેકી તરહ હાથ ઉઠાકર દુઆ તકબીર ઔર તહલીલ કરે. યે દુસરા શોત (ચક્કર) પુરા હુઆ. ઇસ તરહ સાત શોત પુરે કરે. સઇ સફાસે શુરૂ હોગી ઔર મરવહ પર ખત્મ હોગી. ફિર દુઆ માંગે સફા મરવહકી સઇ કે બાદ ઉમરેકે કામ ખત્મ હો ગએ.

મુફરિદ ઔર **કારિન** જબ તવાફ ઔર સઇસે ફારિગ હો જાએ તો વો સરકે બાલ ન કટવાએ બલ્કે ઇનકો એહરામ બાંધે હુએ મક્કેમે રેહના ચાહિયે ઔર એહરામમે જો ચીજે મના હે ઉનસે બચના ઝરૂરી હે.

મુતમત્તેઅ તવાફ ઔર સઇસે ફારિગ હોકર ઔર બાલ કટવાનેકે બાદ એહરામ ખોલદે, અબ યે વો કામ જો એહરામમે મના હે. કર સકતા હે ઔર અય્યામે હજ (આઠવી ઝિલ હિજ્જહ) કા ઇન્તેઝાર કરે.

મકામાત :– હજ કી તઅલીમાત કો સમઝને કે લિએ નચે લિખે હુવે મકામાત (સ્થળો)કી માલૂમાત (જાણકારી) ઝુરૂરી હે.

કઅબતુલ લાહ બયતુલ્લાહ :– અલ્લાહ તબારકો તઆલા કા ઘર જીસકો હજ ઔર તવાફ કિયા જાતા હે વો મસ્જિદ જીસમે અલ્લાહકા યે ઘર હે ઉસે મસ્જિદે હરામ કેહતે હે બયતુલ્લાહ ચાર કોને વાલા

મકાન હે ચારો કોને કે નામ યે હે (૧) રૂકને યમાની (૨) રૂકને ઇરાકી (૩) રૂકને શામી (૪) હજરે અસ્વદ. કઅબતુલ કે જુનુબ મશ્રેકી કોને (ખુણે)કી દીવાર મેં તકરીબન ૪ ફિટ (ફુટ) ઉંચાઇ પર એક કદીમ મુબારક પથ્થર હે ઇસે હજરે અસ્વદ કેહતે હે.

મુલ્તઝિમ :– બયતુલ્લાહ શરીફ કા વો હિસ્સા હે જો હજરે અસ્વદ ઔર બયતુલ્લાહ કે દરવાઝે કે બીચમે હે અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને ઇસ જગહ અપને મુબારક હાથોંકો સરકે ઉપર સીધે બિછાકર અપના સીનએ મુબારક દીવારસે લગાકર ઔર રૂખસારે મુબારક દીવાર પર લગાકર રોરોકર દુઆએ માંગીથી. યે મકામ બહોત હી મુબારક ઔર ફઝીલતવાલા હે.

મકામે ઇબ્રાહીમ :– કઅબતુલ્લાહ કે દરવાઝેસે કુછ દુરી પર એક કાચ કા મકાન બના હે જીસમેં ચાંદી કે તશ્ત (થાલ)સે ઢકા હુવા એક પથ્થર હે યે વોહી તારીખી તકરીબન પાંચ હજાર સાલ કા (ઐતિહાસિક) પથ્થર હે જીસ પર ખડે હોકર હઝરત ઇબ્રાહીમ અલય-હિસ્સલામને કઅબતુલ્લાહ કી તઅમીર કી થી.

મીઝાબે રહમત :– ખાનએ કાબા કા પરનાલા મીઝાબે રહમત કેહલાતા હે. ઇસ કે નીચે નમાઝ પઢના ફઝીલતવાલા હે.

હતીમ :– પરનાલે વાલી દીવાર કે સામને ગોલ (રાઉન્ડ) દીવાર હે ઉસકે અંદર વાલી ઝમીન હતીમ કેહલાતી હે યે હિસ્સા ખાનએ કાબા મેં શામિલ હે નબિય્યે કરીમ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે ઝમાનએ મુબારક મે કાબે કી તામીર કરતે વક્ત કિસી વજહસે યે જગહ ખાલી છોડ દી ગઈથી ઇસ હિસ્સે મેં નમાઝ પઢના જેસા કઅબતુલ્લાહ કે અંદર નમાઝ પઢને કે બરાબર હે તવાફ કરતે વક્ત ઇસેભી તવાફમે શામિલ કરના ઝુરૂરી હે.

ઉમરેહકા આસાન તરીકા :– ઉમરહકે મઅના ઝિયારતકે આતે હેં. મીકાતસે એહરામ બાંધકર બયતુલ્લાહકા તવાફ ઔર સફા મરવહકી સઇ કરનેકો ઉમરહ કેહતે હેં.

ઉમરહ કરનેકા તરીકા :- ઉમરેકે લીએ મીકાતસે હજકે એહરામ કી તરહ એહરામ બાંધે (એહરામ બાંધને કા તરીકા ઔર નિય્યત કા બ્યાન હો ચુકા હે વહાં દેખ લે) ઔર એહરામકે મોહરેમાત ઔર મકરૂહાતસે બચે મસ્જીદે હરામમે બાબુસ સલામસે યા બાબુલ ઉમરહસે દાખિલ હો ઔર ફિર રમલ ઔર ઇઝતેબા કે સાથ (રમલ ઔર ઇઝતેબા કા બ્યાન ભી હો ચુકા હે) કઅબ્તુલ્લાહકા તવાફ કરે, તવાફકે બાદ દો રકાત નમાઝે તવાફ પઢકર બાબુસ સફાસે નિકલકર હજકી તરહ સફા મરવહકી સઇ કરે, સઇકે બાદ સરકે બાલ કટવાકર યા મુંડવાકર હલાલ હોજાએ ઔર એહરામ ખોલદે.

ઉમરહ હજકે પાંચ દિન (૯ ઝિલહિજ્જહસે ૧૩ ઝિલહિજ્જહ) કે સિવા જબભી કરના ચાહે કર સકતે હેં. રમઝાન શરીફમે ઉમરહ કરના અફઝલ હે. રમઝાનમે એક ઉમરેહકા સવાબ એક હજકે બરાબર હોતા હે. હુઝુર પુરનૂર સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને ફરમાયા જીસને રમઝાનમે ઉમરહ કિયા ઉસકા સવાબ ઉસ હજકે બરાબર હે જો મેરે સાથ કિયા હો.

૮ ઝિલહિજ્જહ કા ઇન્તેઝાર

અબ ૮ ઝિલ હિજ્જહ તક કે ફારિગ (ઝિયાદહ કા) વક્ત કો ઉસકી કદર કરતે હુવે નેકીયોંમે ખર્ચ કરે બાઝારમેં બગેર ઝુરૂરત કે ઘૂમ ફિર કર વક્ત બરબાદ ન કરે બલકે ઝિયાદહ સે ઝિયાદહ તવાફ, તલબિયહ, ઉમરહ, કુરઆન કી તિલાવત, ઇબાદતો, દુઆઓ મેં અપના યે વકત ગુઝારે મસ્જિદે હરામ મેં બેઠકર કમસે કમ એક કુરઆન ખત્મ કરે ઔર જીતને ઝિયાદહ ખત્મ કરે ઇતના અચ્છા હે ખાનએ કાબાકો દેખતે રહે જો શખ્સ ખાનએ કાબાકો દેખતા હે ઉસે ભી ઇબાદતકા સવાબ (૨૦ નેકીયાં) મિલતા હે.

દુસરે માકામાતે (સ્થળો) મુબારકહ :- જબલે અબુ કુબેસ યે પહાડ સફા પહાડી કે કરીબ હે બયતુલ્લાહ કે બિલ્કુલ સામને હે આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને ચાંદ કે જો દો ટૂકડે કિયે થે વો ઇસી

પહાળ પે કિયેથે યહાં એક મસ્જિદ ભી હે જીસે મસ્જિદે બિલાલ કહા જાતા હે.

મવલિદુર રસૂલ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ નબિય્યે કરીમ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કી પેદાઇશ કી જગહ મક્કા મુઅઝ્ઝમાં મે અબુ કુબૈસ પહાળી કે દામન મેં 'કશાશિયહ' નામી મુહલ્લે મેં 'સુકુલ લયલ' નામી ગલીમે વો મકાન હે જીસમે તાજદારે અંબિયા, ફખરે મૌજૂદાત, રહમતે આલમ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ ૧૨, રબીઉલ અવ્વલ ૨૭ એપ્રીલ ઇ.સ. ૫૭૧ મેં દુન્યામેં તશરીફ લાએ આજ કલ ઉસ ઇમારત મે એક લાયબ્રેરી ઓર મદ્રસા હે બળી મુબારક જગા હે. ઉસી ગલીકે જુનૂબ મશરિક મે એક મુહલ્લાહે જો મુહલ્લા બની હાશિમ કેહલાતા હે યેહી વો મોહલ્લાહે જહાં આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને અપના ઝમાના ગુઝારા યંહી વો ઘાટી ભી હે જીસે "શિઅબે અબી 'તાલિબ"કે નામસે ઈસ્લામી તારીખ(ઇતિહાસ)મે જાના જાતા હે. જહાં આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ ઓર આપકે ખાનદાન વાલોં કો તીન સાંલ તક કાફિરો કે બાયકોટ (બહિષ્કાર) કરનેસે રેહના પળહા થા જો મક્કી ઝિંદગી કે સખ્ત તરીન દિન થે.

હઝરત ખદીજા રદીયલ્લાહો અન્હા કા ઘર :- જહાં આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને મદીને હિજરત કરને તક કિયામ ફરમાયા યંહી જન્નત કી ઓરતોં કી સરદાર નબી કી લખ્તે જીગર હઝરત ફાતેમા રદીયલ્લાહો અન્હા પેદા હુઇથી. મરવહ પહાળીસે નિકલે તો સામને છત્તા બાઝાર હે ઉસમે દાખિલ હોતે હી દહની (જમણી) તરફ પેહલી ગલીમે યે મકાન હે અભી વંહા હિફ્ઝ કલાસ ચલતા હે. જન્નતુલ મુઅલ્લા :- મક્કે શરીફ કા મશહૂર કબ્રસ્તાન હે યંહા પર બહોતસે સહાબા, તાબેઇન ઓર અવલિયા અલ્લાહ આરામ ફરમા હે ઉમ્મુલ મોમીનીન બીબી ખદીજહ રદીયલ્લાહો અન્હા ભી યંહી આરામ ફરમા હે. આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે સાહબઝાદે હઝરત કાસિમ, હઝરત તાહિર, હઝરત તય્યિબ રદીયલ્લાહો અન્હુમ કે મઝારાત ભી યંહી હે.

જબલે સૌર :- મક્કે સે લગભગ (૬)છે મીલ દૂર એક પહાળી હે ઈસીમે વો ગાર હે જહાં રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ મદીને હિજરત કરતે વક્ત હઝરત અબુબક્ર રદીયલ્લાહો અન્હો કે સાથ તીન દિન તક ઠેહરેથે.

મસ્જિદે આએશા રદીયલ્લાહો અન્હા યે મસ્જિદ તન્ઈમ મેં હે જહાંસે ઉમરહ કે લિએ એહરામ બાંધતે હે.

હઝરત અબુબક્ર રદીયલ્લાહો અન્હો કા ઘર :- મુહલ્લા મસફલા મેં હરમ કી જાનિબસે દાખિલ હોતેહી દહને હાથ કી ગલીમે નીચે મકાન ઉપર મસ્જિદ હે યંહી સે આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને હિજરત કી થી.

મસ્જિદુર રાયહ :- મસ્જિદે જીન કે કરીબ સીધે હાથ પર મસ્જિદે રાયા હે રાયહ અરબીમે ઝંડેકો કેહતે આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને મકકા ફતહ કિયા ઉસ વકત અપના ઝંડા યહી લગાયા થા.

મસ્જિદે જિન જન્નતુલ મુઅલ્લા કબ્રસ્તાન કે કરીબ સૂકે મુઅલ્લા મેં હે યંહા આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે હાથ પર જિન્નાતોંને બયઅત કી થી.

ગારે હિરા :- મકકે સે તકરીબન તીન મીલ દૂર જબલે નૂર પર યે ગાર તકરીબન દો હઝાર ફિટ(ફૂટ) ઉંચાઈ પર હે યંહી આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ પર પેહલી વહી નાઝિલ હુઈ ઈન તમામ મુબારક મકામાત કી ઝિયારત કરની ચાહિયે ઔર વંહાસે સચ્ચે ઔર પકકે મુસલમાન હોનેકા અહદ (વચન, વાદા) કરના ચાહિયે.

હજકે દિન :- આઠ (૮) ઝિલહિજ્જસે બારહ (૧૨) ઝિલહિજ્જહ તક હજ કે દિન કેહલાતે હે. યેહી દિન ઇસ સફરકા ખાસ મકસદ હે. ઇસલીએ હર હાજીકો ઇસકા પુરા એહતેમામ કરના ચાહીએ.

હજકા પેહલા દિન આઠવીં (૮) ઝિલહિજ્જાહ :– ઇસે યવમે તરવીયહ યાની તય્યારીકા દિન ભી કેહતે હૈ. સાતવીં (૭) તારીખ રાતકો યા આઠવી (૮) સુબ્હસે મુતમત્તેઅ જીસને ઉમરહ કરનેકે બાદ એહરામ ખોલ દિયા થા આજ ફિરસે હજકા એહરામ બાંધે સુન્નત કે મુતાબીક ગુસ્લ કરકે એહરામ બાંધકર દો રકઅત નફ્લ નમાઝ પઢે. નફ્લ નમાઝકે લીએ મકરૂહ વક્ત ન હો વો દેખના ઝરૂરી હૈ, ઔર ફિર હજકી નિય્યત કરે. નિય્યત યે હૈ: "અય અલ્લાહ મૈ હજકી નિય્યત કરતા હું તૂ ઇસકો મેરે લીએ આસાન ફરમા ઔર મેરી તરફસે કુબૂલ ફરમા" ઇસકે સાથ તલબીયહ યાની "લબ્બયક અલ્લાહુમ્મ લબ્બયક" પૂરા આખિર તક પઢે. તલબીયહ પઢતેહી એહરામ શુરૂ હો ગયા. અબ પેહલેકી તરહ એહરામકી પાબંદીયા લાઝિમ હો જાતી હૈ. અબ મિનાકે લીએ રવાના હો જાએ. કારિન ઔર મુફરિદકા એહરામ પેહલેહી બંધા હુઆ હૈ, ઇસલીએ વો ભી આઠવીં (૮) તારીખકો સુબ્હ કી નમાઝ પઢકર મિનાકી તરફ ચલે. આઠવીં તારીખકો સુબ્હ સૂરજ નિકલનેકે બાદ મક્કાસે નિકલે ઔર ઝુહરકે કરિબ મિનામે પહોંચેગે. આઠવી તારીખકી ઝુહરસે નવવીં (૯) ઝિલહિજ્જાહકી સુબ્હ તક મિનામે ઠેહરેંગે. મિનામે પાંચ નમાઝે પઢના સુન્નત હૈ મિનાકી સબસે બડી મસ્જીદકા નામ મસ્જીદે ખૈફ હૈ. ઇસ મસ્જીદમે સત્તર નબીયોંને નમાઝ અદાકી હૈ.

નવવીં (૯) ઝિલહિજ્જાહ, હજકા દૂસરા દિન :–

યવમે અરફહ :– આજકે દિન હજકા સબસે બડા રૂકન (ફર્ઝ) અદા કરના હૈ. એસા ઝરૂરી રૂકન જીસકે બગૈર હજ હી નહી હોતા. આજ સૂરજ નિકલનેકે બાદ જબ ધૂપ થોડી નિકલ જાએ તો મિનાસે અરફાતકે લિએ રવાના હો જાએ. અરફાત મક્કાએ મુકર્રમાસે નવ (૯) મિલકે ફાસલે પર હૈ. ઔર મિનાસે તકરીબન છે (૬) મિલ દૂર હૈ અરફાત બહોત બડા મૈદાન હૈ. જહાં જન્નતસે જુદા હોને કે બાદ પેહલી મરતબા હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામ ઔર હઝરત હવ્વા અલય-હિસ્સલામકા મિલાપ હુવા થા, ઇસીલીએ ઇસે અરફાતકા મૈદાન કેહતે

હે. ઈસ મૈદાનમે નવ (૯) ઝિલ હિજ્જહકો ઠહેરના જીસે વુકૂફે અરફહ કેહતે હે હજકા સબસે બળા ઔર ઝરૂરી રૂકન હે. અરફાતકે મૈદાનકી હદ બતાનેકે લીએ નિશાનાત લગે હુએ હેં, ઈસ નિશાનાતકે અંદર રૂકના (ઠહેરના) ઝરૂરી હે.

નવવીં (૯) ઝિલહિજ્જહકે કામ :- નવ ઝિલહિજ્જહકો ઝવાલકે બાદસે ૧૦વીં ઝિલહિજ્જહ **સુબ્હ સાદિક તક કિસી વકત મે ભી કુછ દેરકે લીએ અરફાતમે ઠહેરના ફર્ઝ (ઝરૂરી) હે.** ઉસકે બગેર હજ નહી હોતા. "નવવીં કે ગુરૂબ તક અરફાતમે ઠહેરના વાજિબ હે" ઉસ દિન ઝોહરકે વકત મસ્જીદે નમેરહમે ઈમામ સાહબ ખુત્બા દેંગે. જો સુન્નત હે ખુત્બેકે બાદ ઝુહર ઔર અસરકી નમાઝ જમાઅતકે સાથ એકહી વકતમે પળ્હી જાએગી. મુસાફિર હોનેકી વજહસે દો દો રકઅત નમાઝ પળ્હતે હે. ઉસે જમા તકદીમ કેહતે હે ઔર આપ અપને ખૈમે (તમ્બૂ)મે નમાઝ પળ્હ સકતે હે. ઔર ચું કે આપ શરઈ મુસાફિર હે તો આપ ઝુહર અસરકી દો દો રકઆત નમાઝ પળ્હેંગે "ઔર ઝુહર કી ઝુહરકે વકત ઔર અસરકી અસરકે વકત હી પળ્હેંગે." (હનફી લોગ) એક વકતમે દોનો નહી પળ્હેંગે. જમાઅતસે પળ્હે યા અકેલે પળ્હે. અરફાતકે મૈદાનમે જો પહાળ હે જીસે જબલે રેહમત કેહતે હે, અગર હો સકે તો વહાં ઠહેરના અફઝલ હે. વહાં રૂક કર બાર બાર તલબિયહ પળ્હતા રહે. રો રો કર આજેઝીસે તિલાવત, દુરૂદ શરીફ, ઇસ્તીગફારમે મશગુલ રેહતે હુએ અપને લીએ, રિશ્તેદાર, દોસ્ત અહબાબ ઔર તમામ મુસલમાનોંકે લીએ દુઆએ માંગે, દુઆ કિસી ભી ઝુબાનમે કર સકતા હે, અગર મસ્નૂન દુઆએ યાદ હો તો ઠીક વરના અપની ઝુબાનમે હી દુઆ માંગે. વહાં જબલે રેહમતકે પાસ દુઆ કુબૂલ હોતી હે. આફતાબ ગુરૂબ હોનેસે પેહલે અરફાતકે મૈદાનસે બાહિર ન નિકલે, અગર કોઇ નવવીં કો આફતાબ ગુરૂબ હોનેસે પેહલે અરફાતકે મૈદાનસે બાહિર નિકલ ગયા તો વો વાપિસ લોટ જાએ. અગર વાપિસ નહી લોટતા તો ઉસ પર દમ યાની કુરબાની વાજિબ હોગી.

મુઝ દલે ફહકી તરફ રવાનગી :– નવવીં (૯)કો આફતાબ ગુરૂબ હોનેકે (સૂરજ ડૂબનેકે) બાદ અરફાતસે મુઝદલેફહકે લીએ રવાના હોતે હે. રાસ્તેમે તસ્બીહ, તહલીલ, ઝિક્ર ઓર તલબિયહ પઢતે રહીયે. અરફાતસે મુઝદલેફહ આતે હુએ રાસ્તેમે મગરિબકી નમાઝ ન પઢે. "યાદ રખીયે મગરિબ ઓર ઈશાકી નમાઝ આપકો મુઝદલેફહ પહુંચકરહી સાથમે પઢની ચાહીએ."

મુઝદલેફહમે મગરિબ ઓર ઈશાકી નમાઝ ઈશાકે વકતમે પઢના વાજિબ હે. અગર કિસીને મગરિબકી નમાઝ રાસ્તેમે પઢલી તો ઈસકો મુઝદલેફહ પહુંચકર લોટાના ઝુરૂરી હે. અગર ઈશાકે વકતસે પેહલેહી મુઝદલેફહ પહુંચ જાએ તબભી ઈશાકે વકત તક નમાઝ ન પઢે ઈશાકા વકત હોને પરહી મગરિબ ઓર ફિર ઈશાકી નમાઝ પઢે" અબ પુરી રાત આપ યહાં મુઝદલેફહ મે ઠહેરેંગે, રાતભર જાગના ઓર ઈબાદત કરના મુસ્તહબ હે, અગર કોઈ સોના ચાહે તો સો સકતા હે.

દસવીં (૧૦) ઝિલહિજજહ

હજકા તીસરા દિન :– આજકા દિન હાજીકે લીએ બહોત મસરૂફિયતકા દિન હે ઈસ દિન હાજીકો બહોતસે ઝુરૂરી કામ કરને હે.

વો ઝરૂરી કામ યે હે :– પેહલા વાજિબ :– પેહલે તો આપકો મુઝદલેફહમે દસવીં (૧૦) તારીખકે **સૂરજ નિકલનેસે થોડી દેર પેહલે તક ઠહેરના (વુકુફ)** વાજિબ હે. સૂરજ નિકલને તક વુકુફ સુન્નત હે, અગર "કોઈ તુલૂએ ફજરસે પેહલે મુઝદલેફહસે મિના રવાના હો ગયા તો, ઉસ પર દમ (કુરબાની) વાજિબ હે. બેહતર યે હે કે સૂરજ નિકલનેકે બાદ મિનાકે લિએ રવાના હો."

દુસરા વાજિબ :– મિનામે પહુંચકર સબસે પેહલે જમરએ અકબહકી (બડા શયતાન) રમી કરના આજકે દિન વાજિબ હે. જમરએ અકબાસે કુછ ફાસલે પર ખડા હોકર "બિસ્મિલ્લાહે અલ્લાહો અકબર" કેહકર દહને હાથસે એક એક કર સાત મરતબા સાત કંકરિયાં

મારે, એકહી મરતબા સાત કંકરિયાં ન મારે. અગર એકહી મરતબા સાત કંકરિયાં મારદી તો વો એક કંકરી મારી અયસી ગિની (શુમારકી) જાયેગી અગર એસા કિયા તો દુસરી છે(૬) કંકરિયા લેકર એક એક કરકે છે મરતબા મારકર સાતકી ગિન્તી પૂરી કરે. કંકરી અપને હાથસે મારના ઝુરૂરી હે. કિસી દુસરેકો અપની તરફસે કંકરી મારને દેના જાઇઝ નહી.

તીસરા વાજિબ :- રમી (શેતાનકો કંકરી મારને)સે ફારિગ હોનેકે બાદ મિનામે કુરબાની કી જાતી હે યે કુરબાની **કારિન** ઓર **મુતમત્તેઅ** પર **વાજિબ** હે. **મુફરિદ**કે લીએ કુરબાની વાજિબ નહી.

ચોથા વાજિબ :- કુરબાનીસે ફારિગ હોનેકે બાદ અપને સરકે બાલ મુંડવાએ યા કટવાએ, ઓરતે ઉંગલીકે પોરવેકી બરાબર બાલ કતરે. ' **કારિન** ઓર **મુતમત્તેઅ** કુરબાનીસે પેહલે હલક (બાલ કટવા) નહી કર સકતા, અગર ઇનમેંસે કિસીને ભી કુરબાનીસે પેહલે હલક કિયા તો યાની બાલ કટવાએ યા મુંડવાએ તો દમ (દુસરી કુરબાની) વાજીબ હોગા." હલકકે બાદ અબ અપના એહરામ ઉતારલે ઓર રોઝાના કે કપડે પહેનલે, મગર જબ તક તવાફે-ઝિયારત ન કરે તબ તક બીવીસે બોસા કિનાર યા હમબિસ્તરી કરના જાઇઝ નહી.

દસવીં તારીખકા પાંચવા ઔર બહોત ઝુરૂરી કામ :

તવાફે ઝિયારત :- કુરબાની ઓર હલકકે બાદ અબ હજકા દુસરા રૂકન (ફર્ઝ) તવાફે ઝિયારત કરલે. તવાફે ઝિયારત કા અફઝલ વકત દસવીં તારીખ હે મગર બારવી કે સૂરજ ડૂબનેસે પેહલે તક કરલે તો જાઇઝ હે અગર બારવીં કા સૂરજ ગુરૂબ હો ગયા ઓર તવાફે ઝિયારત ન કિયા તો દમ વાજિબ હોગા. યે તવાફ ફર્ઝ હે. કિસી સૂરતમેભી ઇસે છોડના નહી." ઓરત અગર કુદરતી હાલતમે આ જાએ તો, અભી તવાફ ન કરે, જબ વો પાક હો જાએ તબ તવાફ કરે યાની પાક હોનેકે બાદ તવાફ કરેંગી ઇસ મજબૂરીસે ઉસ પર દમ નહીં હોગા.

સફા મરવાકી સઈ :– મુફરિદ જીસને તવાફે કુદુમકે સાથ સઈ નહીં કી થી, કારિન ઔર મુતમત્તેઅ જીન્હોને હજકી સઈ નહીં કી (ઉમરેકી કી હો) ઉનપર તવાફે ઝિયારતકે બાદ સઈ કરના **વાજિબ હૈ.** સઈકા તરીકા પેહલે બયાન હો ચુકા વહાં દેખલે અબ દસવીં (૧૦) ઝિલહિજ્જહકે સબ કામ પૂરે હો ગએ, અબ આપ ફારિગ હોકર મિનામે ચલે જાઇએ. જહાં આપ દો દિન ઔર દો રાત ઠેહરેંગે.

ગ્યારહ ઝિલહિજ્જહ :

હજકા ચોથા દિન :– ગ્યારહ (૧૧), બારહ (૧૨), તેરહ (૧૩) ઝિલહિજ્જહકો **"અય્યામે રમી"** કેહતે હૈ. ઈન દિનોંમે રમી (શયતાનકો કંકરિયા મારના) કે લીએહી મિનામે કિયામ કરતે હૈ. ગ્યારહ (૧૧) ઝિલહિજ્જહકો તીનો જમરોંકી રમી કરતે હૈ. ઈસકા વકત ઝવાલકે બાદસે આફતાબ ગુરૂબ હોને તક કા હૈ. ગ્યારહ તારીખકો રમી ઇસ તરહ કરે કે પેહલે જમરએ ઉલાકી રમી કરે, રમીકે બાદ થોડા હટકર કિબ્લારૂખ ખડે હોકર હાથ ઉઠાકર દુઆ કરે. ફિર જમરએ વુસ્તા પર આએ ઔર રમી કરે ઔર કિબ્લારૂખ હોકર દુઆ કરે. ફિર જમરએ ઉકબા પર આકર રમી કરે. રમીકે બાદ કિબ્લારૂખ ખડે હોકર દુઆ માંગે.

બારહ (૧૨) ઝિલહિજ્જહ :

હજકા પાંચવા દિન :– આજભી ઝવાલકે બાદ ગ્યારહ તારીખકી તરહ તીનો જમરાતકી રમી કરે. આજ રમીસે ફારિગ હોકર મગરિબસે પેહલે અગર મક્કા જાના ચાહે તો જા સકતે હૈ. **આફતાબ ગુરૂબ હોનેકે બાદ જાના મકરૂહ હૈ.** તેરહવીં તારીખકી સુબ્હ તક મિનામે ઠહેરે તો ઉસ દિન તેરહ તારીખકો ભી રમી કરના વાજિબ હોજાતા હૈ ઔર યે રમી ઝવાલે આફતાબસે પેહલે ભી કર સકતે હૈ.

તવાફે વિદાઅ :– મિનાસે ફારિગ હોકર મકકએ મુઅઝઝમાં વાપિસ આજાએ. રાસ્તેમે **"મુહસ્સબ"** નામી જગહ થોડી દેર ઠહેરના સુન્નત હૈ. અબ હજકે કામોંમેસે સિર્ફ એક કામ બાકી રહા. ઔર વો તવાફે

વિદાઅ જો મક્કાસે વાપિસ હોતે વક્ત વાજિબ હે. યે હજકા આખરી વાજિબ હે. જો મુફરિદ, કારિન ઔર મુતમત્તેઅ સબ પર વાજિબ હે. ઔરત અગર હેઝો નિફાસકી હાલતમે આ જાએ તો ઉસ પર યે તવાફ વાજિબ નહી. અબ હજકે તમામ કામ ખત્મ હોતે હેં.

★ નઅતે પાક ★

મદીને કા સફર

જનાબ ઈકબાલ અઝીમ

મદીને કા સફર હે ઔર મેં નમ દીદહ નમ દીદહ,
જબીં અફસુરદહ અફસુરદહ કદમ લગઝીદહ લગઝીદહ.

ચલા હું એક મુજરિમ કી તરહ મેં જાનિબે તયબહ,
નઝર શરમિંદહ શરમિંદહ બદન લરઝીદહ લરઝીદહ.

કિસી કે હાથને મુઝકો સહારા દે દિયા વરના,
કહાં મેં ઔર કહાં યે રાસ્તે પેચીદહ પેચીદહ.

ગુલામાને મુહમ્મદ દૂરસે પેહચાને જાતે હે,
દિલે ગરવીદહ ગરવીદહ સરે શોરીદહ શોરીદહ.

કહાં મેં ઔર કહાં ઉસ રોઝએ અકદસ કા નઝઝારા,
નઝર ઉસ સિમ્ત ઉઠતી હે મગર દુઝદીદહ દુઝદીદહ.

દરબારે રિસાલત સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ

અબ્રે રેહમત બરસને લગ શૌર સલ્લે અલાકા ઉઠા
હસરતે દીદ બર આએગી દિલકો મિલ જાએગા મુદ્આ
સૂએ તયબહ ચલા કારવાં સૂએ તાબા ચલા કારવાં

મદીના તય્યેબહ કી હાજરી કે લીએ હાજીયોંકા હજસે પેહલે યા હજકે બાદ લે જાયા જાતા હે. મુસલમાનકી યે બહોત બડી નેક બખ્તી હે કે વો સૈય્યેદુલ અંબિયા, હમારે આકા વ મવલા, તાજદારે મદીના, સબ્ઝ ગુંબદકે મકી, રેહમતુલ લિલ આલમીન સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે રોઝએ અકદસ ઔર આપકી મસ્જીદે પાકકી ઝિયારત કરે. આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે રોઝએ મુબારકકી ઝિયારત હમારી તરક્કી ઔર ખુશનુદી ઔર દરજાતકી બુલંદીકા સબસે બડા વસીલા હે. મદીના મુનવ્વરા રોઝએ અકદસ ઔર મસ્જીદે નબવી કે બેશુમાર ફઝાઈલ હે. ખુદ હમારે આકા ઔર મવલા સરકારે દોઆલમ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને ભી ઈસકી ઝિયારત ઔર વહાં જાનેકા શોક દિલાયા હે. તાકત ઔર કુદરતકે બાવુજૂદ ઝિયારતકો ન જાનેવાલેકો આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને બે મુરૂવ્વત (બેવફા) ઔર ઝાલિમ ફરમાયા. આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને ફરમાયા જીસને હજ કિયા ઔર મેરી ઝિયારત નહી કી ઉસને મુઝપર ઝુલ્મ કિયા આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને ફરમાયા જીસને હજ કિયા ફિર મેરી મસ્જીદમે મેરી ઝિયારત. કા ઈરાદા કિયા તો ઉસકે લીએ દો હજ્જે મબરૂર (મકબૂલ) લિખી જાતી હે ઔર હદીસમે આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને ફરમાયા જીસને મેરી કબ્રકી ઝિયારત કી ઉસકે લિએ મેરી શફાઅત વાજિબ હો ગઈ આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને ફરમાયા, જીસ શખ્સને મેરી ઝિયારતકી વો કિયામતમે મેરે પળોસમે હોગા. આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કા ફરમાન હે. જીસને હજ કિયા ફિર મેરી કબ્રકી ઝિયારત કી, મેરે દુન્યાસે પર્દા કરનેકે બાદ ગોયા ઉસને મેરી ઝિંદગીમે મેરી ઝિયારતકી.

શેખ અબ્દુલહક મુહદ્દિસે દહેલવી રહમતુલ્લાહ અલયહ ફરમાતે હે કિ, આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમકી ઝિયારતકા ઈરાદા કરના, આપકી

મસ્જીદ શરીફસે મુશર્રફ હોના, હજ્જે મબરૂર ઔર મકબૂલકે બરાબર હે. ઈતનાહી નહી બલ્કે હજકે કુબૂલ હોનેકા સબબ ઔર વસીલા હે. ઇસ સઆદતસે વોહી મેહરૂમ હો સકતા હે જો સબસે બળા બદબખ્ત ઔર બદનસીબ હો.

હદીસોંકે અલાવા કુરઆને પાકમે ભી ઝિયારતે કબ્રે અતહરકી તરગીબ કે ઈશારાત મવજૂદ હે અલ્લાહ કા ફરમાન હે "વ લવ અન્નહુમ ઈઝ ઝલમૂ અન ફોસહુમ જાઉક ફસ તગ ફરૂલલાહ વસ તગ ફર લહુમુર રસૂલો લ વ જ દુલ્લાહ તવ્વાબર રહીમા તરજૂમા : "ઔર જબ વો અપની જાનો પર ઝુલ્મ કરે ઔર એ મેહબૂબ તુમ્હારે પાસ હાઝિર હો ફિર અલ્લાહસે મુઆફી માંગે ઔર રસૂલ ભી ઉનકી (ગુનેહગારોંકી) શફાઅત ફરમાએ તો ઝરૂર અલ્લાહ કો બહોત તૌબા કુબૂલ કરનેવાલા મહેરબાન પાએંગે."

ઇસ આયાતે કરીમાસે ભી યે માલૂમ હોતા હે કે કબ્રે અતહર સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ પર જાના ગુનાહોંકે મુઆફીકા સબબ ઔર વસીલા હે.

મદી-ન-એ મુનવ્વરહ કા સફર

જબ મદી-ન-એ મુનવ્વરહ કા સફર શુરૂ કરે તો, ઝિયારતકી નિય્યત કે સાથ મસ્જીદે નબવી (સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ)કી ઝિયારત કી ભી નિય્યત કરલે. જબ મદી-ન-એ મુનવ્વરહ કો ચલે તો, રાસ્તેમે બહોત દુરૂદ શરીફ પળહતે રહીયે બલ્કે જબભી ફુરસત હો દુરૂદ શરીફ હી પળહતે રહો. હુઝુરે પાક સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમકી જનાબમે અપની મુહબ્બતકા ઈઝહાર કરે, ઔર એસી હાલત બનાએ ગોયા ખુદ સરકારે દોઆલમ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કા આશિકે ઝાર હે. રાસ્તેમે જો મુતબર્રક મકામાત આએ ઉનકી ઝિયારત કરતા હુઆ જાએ. રાસ્તે કી મુતબર્રક મસ્જીદોમે અગર જાએ તો નફલ નમાઝ પળહે. જબ મદી-ન-એ મુનવ્વરહ કે કરીબ પહુંચે તો દુરૂદો સલામ ઔર ઝિયાદહ કરે. જબ ઇસ મુબારક શહેર કે મકાનાત દરખ્ત વગેરહ નઝર આએ તો દુઆ ઔર દુરૂદો સલામ કે તોહફે ભેજે. યે દુઆ પળહે "અલ્લાહુમ્મ હાઝા હ ર મો નબિય્યે ક ફજ અલહો લી વિકાયતમ મિનન નાર વ અમા નમ મિનલ અઝાબે વ સૂઈલ હિસાબ."

પાક શહેરમે દાખલા :– મદી-ન-એ મુનવ્વરહમે દાખિલ હોનેસે પેહલે અગર હો સકે તો ગુસ્લ કરે વરના વુઝુ ઝુરૂર કરલે. ફિર પાક, સાફ, કપળે અગર હો સકે તો નયે કપળે પેહને, ઓર ઈતર વગેરહ લગાએ, જબ શહેરમે દાખિલ હો તો યે દુઆ પળ્હે : “બિસ મિલ્લાહે મા શા અલ્લાહ લા કુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લાહ. રબ્બે અદખિલની મુદખલ સિદ કિંવ વ અખરિજની મુખરજ સિદકિંવ વર ઝુકની મિનઝિયારતે રસૂલેક કમા રઝકત અવલિયા વ અહલ તાઅતિક વ અન કિઝની મિનન નાર. વગ ફિર લી વર હમની યા ખયર મસઉલ અલ્લા હુમ્મજ અલ લના ફી હા કરારંવ વ રિઝકન હસના.” તરજુમા : અલ્લાહ કે નામકે સાથ દાખિલ હોતા હુ, અલ્લાહ જો ચાહતા હે વહી હોતા હે. અલ્લાહ કે હુકમ કે બગૈર કુછ નહી હોતા અય અલ્લાહ મુઝકો ઈમાનકી સલામતી કે સાથ દાખિલ ફરમા ઓર બાહિર કરના, ઔર મુઝે તેરે પ્યારે હબીબ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કી ઝિયારત નસીબ ફરમા, જેસા કે તૂને અપને દોસ્તોં ઔર તેરી ઈતાઅત કરનેવાલોંકો નસીબ ફરમાઈ ઔર મુઝકો જહન્નમકી આગસે બચા, ઔર મેરી મગફેરત ફરમા, આર મુઝપર રહમ ફરમા, અય અલ્લાહ હમારે લીએ ઈસ બસ્તીમે બેહતરીન ઠિકાના ઔર અચ્છા રિઝક મુકર્રર ફરમા. (આમીન)

ઈસ મુબારક શહરમે દાખિલ હોકર સબસે પેહલે મસ્જીદે નબવીમે જાએ. મસ્જીદમે દાખિલ હોતે વક્ત એઅતેકાફ કી નિય્યત કરે, ઔર વો દુઆ પળ્હે જીસ્કા હર મસ્જીદમે દાખિલ હોતે વક્ત પળ્હના મુસ્તહબ હે. “અઉઝો બિલ્લાહ ઔર બિસમિલ્લાહ પુરી પળ્હને કે બાદ “અલ હમ્દુ લિલ્લાહ, અસ્સલામો અલા રસુલિલ્લહ, અસ્સલામો અલયક અય્યોહન નબિય્યો વ રહ મતુલ્લાહે વ બર કાતુહૂ, અલ્લા હુમ્મફ તહલી અબ વાબ રહમતિક” ફિર મસ્જીદમે દાખિલ હો ઔર યે એઅતેકાદ રખ્ખે કે આકા ઔર મવલા સરદારે દો જહાં સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ મોજૂદ ઔર હયાત હેં, ઔર હમારે અહવાલકો દેખ રહે હે ઔર હમારી આવાઝોંકો સૂન રહે હે. બાબે જિબ્રિલસે દાખિલ હોના અફઝલ હે મસ્જીદમે દાખિલ હોકર મિમ્બર ઔર કબ્રે અતહર કે દરમ્યાન જો હિસ્સા હે વહાં ખળા હોકર દો રકાત નમાઝ તહિય્યતુલ મસ્જીદકી પળ્હે.

અગર વહાં જગહ ન મિલે તો તમામ મસ્જીદમે કહીં ભી નમાઝ પઢહે. નમાઝસે ફારિગ હોને કે બાદ કબ્રે અતહર સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ પર હાઝિર હોકર નિહાયત અદબસે ખડા હોકર નઝરે નીચી રખકર દરમ્યાની આવાઝસે ઇસ તરહ સલામ પઢહે "અસ્સલામુ અલયક યા રસૂલલ્લાહ, અસ્સલામૂ અલયક યા હબીબલ્લાહ, અસ્સલામૂ અલયક યા ખયર ખલકિલ લાહ, અસ્સલામૂ અલયક યા ખયરતલ લાહે મિન જમીએ ખલકિલ્લાહ, અસ્સલામુ અલયક યા સૈય્યેદ વુલ્દે આદમ, અસ્સલામુ અલયક અય્યોહન નબિય્યો વ રહમતુલ્લાહિ વ બરકાતુહુ, યા રસુલલ્લાહે ઈન્ની અશહદો અન્ન ક અબ્દુહુ વ રસૂલોહુ, અશહદો અન્ન ક કદ બલ લગ તર રિસાલહ, વ અદ્દય તલ અમા નહ, વ નસહ તલ ઉમ્મહ, વ કશ્ફ તલ ગુમ્મહ, ફ જઝા કલ લાહો અન્ના ખયરા. જઝા કલ લાહો અન્ના અફ ઝલ-મા જ ઝાબેહી નબિય્યન અન્ ઉમ્મતેહી." ફિર અઝાનકે બાદકી દુઆ પઢહે. ઔર આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કો વસીલા બનાકર શફાઅતકી દરખાસ્ત યું પેશ કરે "યા રસુલલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ મે આપસે શફાઅત કી ભીખ માંગતા હું ઓર અલ્લાહસે આપકે વસીલેસે યે દુઆ કરતા હું કે મેરી મોત ઇસ્લામ પર આપકી મિલ્લત ઔર આપકી સૂન્નત પર હો" ઓર ભી જો દુઆ કરના ચાહે કરે, ફિર કિસી શખ્સને તૂમસે હુઝુરે અકરમ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કો સલામ પેશ કરનેકો કહા હો ઉનકી તરફસે ભી સલામ પેશ કરે. ફિર એક હાથ જીતના દહની તરફ હટકર હઝરત અબુબક સિદ્દીક રદીયલ્લાહો અન્હો પર સલામ પઢહે. "અસ્સલામુ અલયક યા ખલીફત રસુલિલ્લાહે, વા સાનિ યહુ ફિલગાર, વ રફી કહુ ફિલ અસ્ફાર, વ અમી નહૂ અલલ અસરાર, અબા બકે નિસ સિદ્દીક, જઝાકલલાહો અન ઉમ્મતે સય્યેદના મુહમ્મદીન ખયરા" ફિર એક હાથ ઔર હટકર હઝરત ઉમર રદીયલ્લાહો અન્હો પર સલામ ભેજે "અસ્સલામુ અલયક યા અમીરલ મો'મિનીન ઉમ રલ ફારૂક અલ્લઝી અઅઝઝલ્લાહો બેહિલ ઇસ્લામ ઇમામલ મુસ્લેમીન મર ઝિય્યન હય્યવ વ મયિયેતા, જઝાકલ્લાહો અન ઉમ્મતે સૈય્યેદિના મુહમ્મદીન ખયરા" ફિર થોડા હટકર હઝરત અબુબક રદીયલ્લાહો અન્હો ઓર હઝરત ઉમર રદીયલ્લાહો અન્હો કો સલામ ઇસ

પઢે "અસ્સલામુ અલયકુમ યા જઝીઅય રસુલિલ્લાહે (સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ) વ રફી કયહે વ વઝી રય હે, જઝાકુમુલ્લાહો અહ સનલ જઝા" ફિર યુ કહે "હમ આપકી ખિદમતમે ઇસલીએ આએ હે કિ, આપકો રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ તક વસીલા બનાએ, તાકે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ હમારી શફાઅત ફરમાએ ઔર હમારે લિએ યે દુઆ ફરમાએ કે, અલ્લાહ આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કી મિલ્લત ઔર સુન્નત પર ઝિન્દહ રખ્ખે ઔર હમે ઔર તમામ મુસલમાનોં કો હશ્રમે આપકે ઝુમરેમે જમા ફરમાએ." ફિર આગે હટકર રોઝએ અકદસ પર આકર આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ પર સલામ પઢે. જબ તક મદીના મુનવ્વરા રહે બારબાર રોઝએ અકદસ પર હાઝિર હોકર સલામ ભેજે. અગર કિસી વક્ત રોઝએ અકદસ પર હાઝરીકા મૌકા ન મિલે તો મસ્જીદે નબવીમે કિસી જગહસે ભી સલામ અર્ઝ કર સકતા હે. તમામ મુતબર્રક મકામાતકી ઝિયારત કરે.

મુબારક શહરસે રૂખસત :– રૂખસત કે વક્ત મસ્જીદે નબવીમે દો રકાત નમાઝ પઢે, રોઝએ અકદસ પર આકર સલામ પઢે ઔર ખુબ ખુબ દુઆ માગે ઔર અર્ઝ કરે, યા રસુલલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ મુઝે બાર બાર યહાં બુલાના. હજસે ફારિગ હોકર હાજી જબ અપને શહર યા ગાંવકે કરીબ પહુંચે તો "આએબૂન તાએબૂન લે રબ્બેના હામેદૂન" પઢે. શહરમે દાખિલ હોકર મસ્જીદમે દો રકાત નમાઝ પઢે. ફિર જો લોગ મિલને આએ ઉનકે લિએ ભી દુઆ કરે. જબ હાજી લોગ હજસે વાપિસ આએ તો દુસરે લોગ ઉનસે મુલાકાત કરે ઔર ઉનકે ઘરમે દાખિલ હોનેસે પેહલે દુઆ કરવાલે. હાજી અપને ઘરમે દો રકાત નમાઝ પઢકર અલ્લાહ કા શુક્ર અદા કરે. હજકે બાદ નેક કામ કરતા રહે જો હજકે કુબૂલ હોનેકી નિશાની હે. અલ્લાહ અપને હબીબ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે સદકેમે તમામકી હજ વ ઇબાદતોં કો કુબૂલ ફરમાએ અલ્લાહ તમામકી જાઇઝ મુરાદોકો પુરા ફરમાએ. આમીન. વા આખિરો દઅવાના અનિલ હમ્દો લિલ્લાહે રબ્બીલ આલમીન.

કુરઆનકા સબક

તફસીર :- મુફસ્સિરે કુરઆં મુફ્તી સુલ્તાન હસન સા.

બિસમિલ્લા હિર રહમા નિર રહીમ

યંહા તેરહ (૧૩)વેં પારે કે (અઠાહરવે રૂકૂ કી) સુરએ ઈબ્રાહીમ કી આયત નં. ૩૫ સે આયત ૩૭ તક કા તરજુમા ઔર તફસીર પેશ હે.

તરજુમા :- ઔર જબ કે ઈબ્રાહીમ (અલયહિસ્સલામ)ને કહા એ મેરે રબ ઈસ શહર કો અમન વાલા કરદે. ઔર મુઝકો ઔર મેરી ઔલાદ કો બુત પરસ્તીસે બચા. એ મેરે રબ ઉન્હોને બહોતસોં કો ગુમરાહ કિયા હે પસ જીસને મેરી તાબેદારી કી મેરાહે ઔર જીસ્ને મેરી નાફરમાની કી તો તૂ બખ્શને વાલા મહેરબાન હે. એ હમારે રબ મેને અપની અવલાદ કો એસે મેદાનમેં બસાયા જહાં ખેતી નહી તેરે ઇઝઝતવાલે મકાન કે પાસ. એ હમારે રબ ઇસ લિએ કે યે નમાઝ કો કાઇમ કરે. તો તુ કુછ લોગો કે દિલોંકો કે ઇનકી તરફ માઇલ (કર) દે ઔર ઉનકો રોઝી દે ફલોંસે તાકે વો તેરા શુક્ર અદા કરે.

તફસીર :- હઝરત ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ જબ ખા-નએ કાબા કી તઅમીરસે ફારિગ હો ગએ તો આપને ખુદાકી જનાબમેં યે દુઆ કી કે પરવરદિગાર તૂ ઇસ શહર કો અમન વાલા ઘર બનાદે ઔર કયામત કે દિન તક ઇસકો લોગોકી દસ્તબર્દ (હમલે) ઔર ઝાલિમોં કે ઝુલ્મસે મેહફુઝ રખના.

સબસે પેહલે ઈબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામને અમ્નો અમાન કી દુઆ કી હાઝલ બ-લ-દા આમિના ઇસકી વજહ યે હે કે અમ્ન નહો તો ઇનસાન ફિર કોઇ ભી કામ નહી કર સકતા. ન તો દીન કા ન તો દુન્યા કા અલ્લાહ કા શુક્ર હે કે યે દુઆ કુબૂલ હુઇ. બહોતસે ઝાલિમ ઓર સરકશ લોગોને બારહા (બહોતસી બાર) મક્કા મુઅઝઝમાં પર ગારત ગિરી (હમલે)કા ઇરાદા કિયા ઓર વંહા કે બાશિન્દે (રેહનેવાલો)કો ડરાયા, ધમકાયા ઓર ઉસકી બરબાદી કી બહોત હી કોશીશ કી મગર કુછ ન કર સકે.

અલ્લામા સુયુતી રહમતુલ્લાહ અલયહ ફરમાતે હે કે ખુદાવંદ તઆલાને હઝરત ઇબ્રાહીમ કી દુઆ કુબૂલ કરલી, મક્કા કો મામૂન (અમનવાલા) મેહફૂઝ બના દિયા વંહા કિસી ઇનસાન કા ખૂન નહી બહાયા જાતા. ન કિસી પર ઝુલ્મ કિયા જાતા હે ઓર ન કોઇ જાનવર શિકાર કિયા જાતા હે. ન વંહાસે દરખ્ત (ઝાડ) ઉખાડા જાતા હે.

દુસરી દુઆ હઝરત ઇબ્રાહીમ કી વજ નુબ ની વ બનિય્ય અન નઅ-બુદલ અસ્નામ. ઇલાહી મુઝકો ઓર મેરી ઔલાદ કો બુત પરસ્તી સે બચાઇયો. કુરેશ હઝરત ઇબ્રાહીમ કી ઔલાદસે હી થે ઓર ઉનકી બુત પરસ્તી ઇતની મશહૂર હે કે કુરેશ કા નામ આતેહી બુત પરસ્તી કા તસવ્વુર (ખ્યાલ) આતા હે ઇસકા જવાબ યે હે કે હઝરત ઇબ્રાહીમ કી સુલ્બી (હકીકી સગી) ઔલાદ મુરાદ હે જો ઇસ દુઆ કે વક્ત મૌજૂદ થી.

ફ-મન-તબે અની ફ-ઇન્નહુ મિન્ની. વ મન અ-સા-ની ફ-ઇન્નક ગફૂરુર રહીમ. યે દુઆ ભી આપકી અલ્લાહને મંઝૂર ફરમાઇ આપકો સબકા પેશવા બનાયા આપકી ઔલાદસે હી એસે લોગ પેદા કર દિયે જીન્હોને શિર્કો બુત પરસ્તીકો જળસે ઉખાર દેંકા, નમાઝ કાઇમ કરાઇ, નેક કામો કી રગબત (શોક) દિલાઇ. પેહલી દુઆ કા તતિમ્મા ઓર આખરી હિસ્સા યે હે.

ઇન્નહુન્ન અદ્દ લલ્ન કસીરમ મિન્નાસ. મતલબ યે કે ઇન બુતોને બહોતસે લોગોકો ગુમરાહ કિયા હે બુતો કી જાનિબ (તરફ) ગુમરાહી કો મનસૂબ (સંબધિત) કિયા યે ઇસ્નાદ મજાઝી (સંબધ કેહને કે હે) કયુંકે મુર્તિયા બેજાન હે યે કિસ તરહ ગુમરાહ કર સકતે હે. મતલબ યે કે ઇન બુતોં કી વજહસે લોગ ગુમરાહ હો ગએ. ઇસમે અંબિયા કી વુસઅતે કલ્બી (બડા દિલ) ઓર રહેમ દિલી કા નકશા હે. કે વો નાફરમાન કે લિએ અલ્લાહ તઆલા કી સિફતે મગફિરત ઓર રહેમત કા હી ઝિક્ર કરતે હે. ઓર ઇસ દુઆમેં આપકે ફરઝંદ (આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ)કી હાલતે કલ્બી કા નકશા ખીંચા હે. ઓર આપકો રેહમતુલ લિલ આ-લમીન બના કર ભેજા આપકે દુશ્મન તબાહ ન કિયે ગયે બલકે ઇનકો આપકા તાબેદાર બના દિયા ગયા ઓર જીસ તરહ કે અંબિયાએ સાબેકીન (પેહલે) કે દુશ્મન તબાહ કર દિયે ગએ. બલકે વો દુશ્મન આપકી સિફ્ત ગુફ્ર ઓર રહમ કે તહત આકર હલ્કા બગોશે ઈસ્લામ હો ગએ.

☪ રોશની કે મીનાર ☪

હઝરત ઈમામ તિરમિઝી (રહમતુલ્લાહે અલયહ)

આપ (સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ)કા કુરઆન સુનના :– હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસ્ઉદ રદીયલ્લાહો અન્હો ફરમાતે હે કે અન્હો ફરમાતે હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને એક મરતબા ઈર્શાદ ફરમાયા કે કુરઆન સુનાઓ હાલાં કે આપ પર તો કુરઆન શરીફ ઉતરા હે. આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને ફરમાયા, મેં ચાહતા હું કે અપને સિવા કિસી ઔરસે કુરઆન સુનું તો મેને સુરએ નિસાકી તિલાવત શુરૂ કી યહાં તક કે જબ મેં ઈસ આયત **વ જીઅના બિક અલા હા ઉલાએ શહીદા** (તરજુમા :– હમ આપકો ઈન તમામ ઉમ્મતોં પર ગવાહ બનાકર લાએંગે) પર પઢતે પઢતે પોંહચા તો દેખા કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમકી દોનો આંખોસે આંસુ બહે રહે થે.

સહાબએ કિરામસે આપ (સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ)કી મુહબ્બત :– હઝરત ખારેજહ બિન ઝેદ બિન સાબિત રદીયલ્લાહો અન્હો ફરમાતે હે કે કુછ લોગ હઝરત ઝેદ બિન સાબિત રદીયલ્લાહો અન્હો કે પાસ આએ. ઓર અર્ઝ કિયા કે હમે અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે કુછ હાલાત બયાન ફરમાઈયે. ઉન્હોંને ફરમાયા, કે હુઝુરે પાક સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે કયા હાલાત બતાંઉ! મેં હુઝૂરે પાક સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કા પળોસી થા. જબભી આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ પર વહી નાઝિલ હોતી તો આપ મુઝે બુલા ભેજતે થે. મેં હાઝિર હોકર ઉસ (વહી)કો લિખ લેતા. ફિર હમ (સહાબા) લોગ જીસ કિસમકા તઝકેરહ (બાતેં) કરતેથે તો આપ ભી હમારે સાથ ઉસી કીસમકા તઝકેરહ (બાતચીત) ફરમાતે. જબ લોગ કુછ દુન્યવી બાતચીત કરતે તો આપભી વેસી હી બાતચીત

اللهم صل على محمد وآل محمد

ફરમાતે. ઓર જબ હમ આખેરતકે બારેમે બાતચીત કરતે તો આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમભી આખેરત કા તઝકેરા ફરમાતે. જબ હમ કુછ ખાનેંપીનેકી બાત કરતે તો આપ ભી હમારે સાથ વેસી હી બાત ફરમાતે. (હઝરત ઝેદ ફરમાતે હે) યે સબ કુછ આપકે હાલાત હી બતા રહા હું.

તીન ચીઝે કબુલ કરની ચાહિયે :– હઝરત ઇબ્ને ઉમર રદી-યલ્લાહો અન્હો ફરમાતે હે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહે વ-સલ્લમને ફરમાયા તીન ચીઝે (વાપિસ) નહી લોટાની ચાહિયે તકીયહ, ખુશ્બૂ ઓર દૂધ.

★ નઅતે પાક ★

જનાબ બદીઉઝ્ઝમા 'ખાવર' સાહબ

યા નબી તળપા રહી હે મુઝકો ફુરકત આપકી,
ખ્વાબ હી મેં કાશ હોજાએ ઝિયારત આપકી.
કોઈ કરકે દેખલે દિલસે ઇતાઅત આપકી,
ખાક કો કુન્દન બનાતી હે મુહબ્બત આપકી.
યું તો લાખો અંબિયા આએ હિદાયત કે લિએ,
હે મુસલ્લમ સારે નબિયોં મેં ફઝીલત આપકી.
પારે પારેમેં બયાં હે આપકે અવસાફ કા.
સચ કહા જાએ તો હે કુરઆન સીરત આપકી.
હલ કિયે હે દીનો દુન્યા કે મસાઈલ આપને,
એક આઇને મુકમ્મલ હે શરીઅત આપકી.
મરહબા કયા પેરવીએ મુસ્તફા કી શાન હે,
અર્શ પર ઇન્સાં કો પોંહચાતી હે સુન્નત આપકી.
હમ ગુનેહગારોં કી ખુશબખ્તી કે કુરબાં જાઇયે,
લાખ દસ્યાં પર ભી કેહલાતે હે ઉમ્મત આપકી.
ચાહિયે કયા ઓર 'ખાવર' કો પએ રાઝે જઝા,
ઇસપે હોજાએ અગર ચશ્મે ઇનાયત આપકી.

ગિલાફે કઅબા કી તારીખ

મૌલાના મુહમ્મદ નફીસ સા.

ખા-નએ કાબા વો મકાન હે જો આજસે તકરીબન પાંચ હઝાર સાલ પેહલે અલ્લાહ કે પયગમ્બર હઝરત ઈબ્રાહીમ ખલીલુલ્લાહ ઔર આપકે ફરઝંદ હઝરત ઇસ્માઈલ ઝબીહુલ્લાહ અલયહેમસ્સાલામને બનાયા થા. જીસકા ઝિક્ર કુરઆને કરીમમેં ભી કિયા ગયા હે ઉસી ખા-નએ કાબા કો અલ્લાહને અપના ઘર બતાયા હે. ઔર હમેશા હમેશ કે લિએ કુરઆનમેં ઉસે મુસલમાનો કા કિબ્લા બનાયા ગયા હે.

ખા-નએ કાબા પર એક કપડે કા ગિલાફ ચઢા હુવા રહેતા હે :- યે ગિલાફ કબ ઔર કિસને ચઢાના શુરૂ કિયા યે તો બતાના મુશકિલ હે. મગર ઇતની બાત તય (નક્કી) હે કે કઅબતુલ્લાહ પર ગિલાફ ચઢાને કી રસ્મ ભી ખાનએ કઅબા કી તરહ કદીમ હે.

હઝરત ઈસ્માઈલ અલયહિસ્સલામ કા ઝમાના :- અલ્લામા હાફિઝ ઇબ્ને હજર રહમતુલ્લાહ અલયહને બુખારી શરીફ કી શરહ ફતહુલ બારીમેં લિખ્ખા હે કે ખા-નએ **કઅબા પર ગિલાફ સબસે પેહલે ઉસકે મિઅમાર હઝરત ઈસ્માઈલ (અલયહિસ્સલામ)ને ચઢાયા.** ઇસકે બાદ સદીયોં તક કા કુછ બ્યાન મિલતા નહી. અલ્લામા ઝુરકાની રહમતુલ્લાહ અલયહ ઈસકી શુરૂઆત અદનાન સે બતાતે હે (અદનાન હઝરત સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ) કે પુશ્ત મેં દાદા હે. ઉસકે બાદ હુઝુર નબિય્યે કરીમ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે દોસો સાલ પેહલે યમન કા બાદશાહ અસ્અદ હિમયરી જબ યસરબ કી જંગ સે લોટ રહાથા ઉસ વક્ત ઉસને સુર્ખ રંગ કે ધારીવાલે યમની કપડે કા ગિલાફ ચઢાયા થા. હિમયરી કે બાદ ઉસકે જાનશીન ઇસ કામકો અંજામ દેતે રહે. ઔર વો ઉસ પર ચમડે ઔર કબાસા (મિસર કે કપડે કી એક કિસ્મ હે) કા ગિલાફ ચઢાતે થે.

ઝમાનએ જાહિલિય્યત :– ઉસકે બાદ ઝમાનએ જાહિલિય્યત મેં અરબ કા યે દસ્તૂર રહા કે અરબ કે કબીલે ઔર કબાઈલી સરદાર જબ કઅબતુલ્લાહ કી ઝિયારત કો આતે તો કઅબતુલ્લાહ પર લટકાને કે લિએ તરહ તરહ (જાત જાત) કે પરદે લાતેથે. ઉનમેસે કુછ કે (જીતને ચળ્હાએ જા સકતે થે) ચળ્હા દિયે જાતેથે ઔર બાકી દુસરો કો ખઝાનેમે રખ દિયે જાતેથે. જબ કોઈ ગિલાફ પુરાના હોજાતા થા તો ઉસકી જગહ પર ઇનમે સે નયા ગિલાફ ચળ્હા દિયા જાતા થા. ઉસ ઝમાનેમે ગિલાફ ચળ્હાને કી મન્નતે ભી માની જાતીથી ઔર મન્નત પૂરી હોને પર ભી કઅબતુલ્લાહ પર ગિલાફ ચળ્હાયા જાતા થા.

હુઝુર સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કા ઝમાના :– હુઝુર નબિય્યે કરીમ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે બચપન કા વાકિઆ હે. કે આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે કોઈ ચચા (ગાલેબન હઝરત અબ્બાસ રદીયલ્લાહો અન્હો) બચપનમેં કહીં ગુમ હો ગયેથે. તો **આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કી દાદી મોહતરમહને મન્નત માની થી કે અગર બચ્ચા મિલ ગયા તો કઅબતુલ્લાહ પર રેશ્મી ગિલાફ ચળ્હાએગીં.** જબ બચ્ચા મિલ ગયા તો ઉન્હોને અપની મન્નત પુરી કરતે હુવે કઅબતુલ્લાહ પર સફેદ રંગકા રેશ્મી ગિલાફ ચળ્હાયા થા. કહા જાતા હે કે યે પેહલા મૌકા થા કે કઅબે પર રેશ્મી ગિલાફ ચળ્હાયા ગયા.

નુબુવ્વત કે એલાનસે પેહલે :– હુઝુરે અનવર સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે નુબુવ્વત કે એલાન કરને સે પાંચ સાલ પેહલે જબ કુરૈશને કઅબા કી તઅમીર કી થી તો પુરે કબીલેને બળે એહતેમામ કે સાથ કઅબે પર ગિલાફ ચળ્હાયા થા. ઔર યે દસ્તૂર ઝમાનએ ઈસ્લામ મેં ભી બાકી રહા.

ઝમાનએ ઈસ્લામ મેં હિજરતસે પેહલે :– હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસ્ઉદ રદીયલ્લાહો અન્હો હિજરત સે પેહલે કે હાલાત બયાન કરતે હુવે ફરમાતે હે કે મેં એક દિન ખાનએ કઅબાકે પરદેમેં છુપા

હુવાથા કે તીન આદમી આએ ઉન્હોંને આપસમેં કુછ બાતેં કીં. ઉસકે બાદ એકને પૂછા કે તુમ્હારા કયા ખ્યાલ હે યે બાતેં જો હમને કી હે કયા અલ્લાહ તઆલાને વો સુન લી હે? દુસરેને જવાબમેં કહા મેરે ખ્યાલસે હમ જોર સે જબ બાત કરતે હોગેં તો વો અલ્લાહ સુન લેતા હોગા ઓર જબ આહિસ્તા બાત કરતે હે તો વો નહી સુનતા તીસરેને જવાબ મેં કહા અગર વો સુનતા હે તો વો સારી હી બાતે સુનતા હે.

ઈસ વાકિએ સે પતા ચલા કે હિજરત સે પેહલે ભી કઅબતુલ્લાહ પર ગિલાફ લગા હુવા હોતાથા જીસમે એક દિન હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસ્ઉદ છુપે હુવેથે. દુસરી એક રિવાયતમેં હે ઉમ્મુલ મોમીનીન હઝરત આએશા સિદ્દીકા રદીયલ્લાહો અન્હા ફરમાતીં હે કે રમઝાન કે રોઝે ફર્ઝ હોનેસે પેહલે **મુસલમાન આશૂરા કા રોઝા રખતેથે. ઔર યે વો દિન થા જબ ખા-નએ કાબા પર ગિલાફ ચઢાયા જાતાથા.** (ઇસસે ભી યે સાબિત હુવા કે હિજરતસે પેહલે ભી ખા-નએ કઅબા પર ગિલાફ ચઢાયા જાતાથા).

ફત્હે મક્કા ઔર ગિલાફે કઅબા :– ઉપર બતાઇ ગઈ રિવાયતોં સે પતા ચલા કે ખા-નએ કઅબા પર ગિલાફ અલ્લાહ કે પ્યારે રસૂલ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે બચપન સે લેકર આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે મક્કા શરીફ છોડને તક ભી હંમેશા લટકા રહા હે. ઇતનાહી નહી બલ્કે આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને જબ મક્કા સે હિજરત કરલી ઔર ઉસકે બાદ જીસ સાલ મક્કા ફત્હ કિયા ઉસ વકત ભી કાબે પર ગિલાફ લગા હુવાથા. હાલાં કે ઝમા-નએ જાહિલિય્યત કી તમામ હી રસ્મો કો આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને મિટા દિયા થા મગર કાબે પર ગિલાફ ચઢાને કી રસ્મ આપને બાકી રખી ફત્હે મક્કા કે દિન ભી કાબે પર ગિલાફ લગા હુવાથા ઉસકા સુબુત ઇસ હદીસસે મિલતા હે કે ફત્હે મક્કા કે દિન આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને તમામ હી દુશ્મનોને ઇસ્લામ કો આમ માફી અતા કી મગર ચાર આદમીયોં કે કત્લ કરને કા આપને એલાન દિયા આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને ફરમાયા કે વો ચારોં કઅબા કા ગિલાફ પકડ કર ખડે હો

તબ ભી ઉનકો કત્લ કર દેના ચાહિયે. કિસીને આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કો ખબરદી કે ઈબ્ને હત્ઝલ કઅબે કા ગિલાફ પકડ કર ખડા હે આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને ફરમાયા ઉસે કત્લ કરદો. ઉસ દિન સહાબાએ કિરામ રદીયલ્લાહો અન્હુમ કો યે ખ્યાલ થા કે આજ તમામ મક્કે વાલોં સે ઉનકે કરતૂતો કા બદલા લિયા જાએગા (ક્યું કે મક્કા મુસલમાનોંને જીત લિયા થા) હઝરત સઅદ બિન ઉબાદહ રદી-યલ્લાહો અન્હોને અબુ સુફયાન રદીયલ્લાહો અન્હો (જો ઉસ વક્ત તક મુસલમાન નહી હુવે થે) ફરમાયા કે આજ બદલે કા દિન હે આજ કત્લો ખૂન કા દિન હે આજ કઅબામે ખૂન કરના હલાલ કર દિયા ગયા હે. યે બાત હઝરત અબુ સુફયાન રદીયલ્લાહો અન્હોને આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ સે જાકર કહી તો આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને જવાબમે ફરમાયા, નહીં અયસા નહી હોગા હઝરત સઅદને ગલત કહા બલકે આજતો (અગરચે તુમ એ મક્કાવાલો માર ડાલને કે હકદાર હો મગર ફિરભી) માફી ઓર રહેમત કા દિન હે. આજ તો અલ્લાહ કઅબે કી અઝમત ઓર ઇઝઝત કાઈમ ફરમાએગા (યંહા ખૂનરેઝી હંમેશા કે લિએ બંધ હોગી) આજ વો દિન હે જબ કઅબે પર ગિલાફ ચળ્હાયા જાએગા. અલ્લામા ઇબ્ને હજર રહમતુલ્લાહ અલયહ ફત્હુલ બારી શર્હે બુખારીમેં લિખતે હે કે હુઝુર સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કે ફરમાન સે હુઝુર કા મતલબ યે થા કે અબ હમ કઅબા પર ગિલાફ ચળ્હાએગેં ઓર એસા હી હુવા.

હુઝુર સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ ઔર ખુલફાએ રાશેદીન કા ઝમાના :- ઇસ તરહ જબ કઅબતુલ્લાહ મુસલમાનો કે તવલીયત મેં આયા તબ ખૂદ પયગમ્બરે ઈસ્લામ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમને ભી ઉસ પર યમની ચાદર કા ગિલાફ ચળ્હાયા. ઓર આપકે બાદ ખુલફાએ રાશેદીન ને ભી ઈસ સિલસિલે કો બાકી રખા. અલબત્તા હઝરત અલી રદીયલ્લાહો અન્હોને ગિલાફ ચળ્હાયા હો એસા માલૂમ નહી હો સકા (ફિત્ને ફસાદ કી વજહસે શાયદ આપકો યે મોકા ન મિલ સકા હો) હઝરત અબુબક્ર રદીયલ્લાહો અન્હોને યમની ચાદર કા, હઝરત

ઉમર ઓર હઝરત ઉસ્માન રદીયલ્લાહો અન્હો કુબાતી (મિસરી) કપડેકા ગિલાફ ચઢાયા હે. બલકે સય્યેદેના ફારૂકે આઝમ હઝરત ઉમર રદીયલ્લાહો અન્હો હર સાલ પુરાના ગિલાફ ઉતાર કર મુસલમાનોં પર તકસીમ કર દિયા કરતેથે ઓર યે રસ્મ (તકસીમ કી) બરસોં તક જારી રહી અબ હુકૂમતને ઈસકો બંધ કર દિયા હે.

પેહલે ઝમાનેમે હજકે બાદ જબ સબ હાજી રૂખસત હો જાતેથે તો ૧૦ મુહર્રમ કો ગિલાફ બદલા જાતાથા યેહી દસ્તૂર ખુદ આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ ઔર ખુલફાએ રાશેદીનકે ઝમાને મેં ભી રહા. હઝરત **અમીર મુઆવિયા રદીયલ્લાહો અન્હોને અપને ઝમાનેમેં મુહર્રમ કે અલાવા એક ઔર ગિલાફ ઈદુલ ફિત્ર કે મૌકે પર ભી ચઢાના શુરૂ કિયા.** ઈસ તરહ હુઝુર નબિય્યે કરીમ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ ઔર ખુલફાએ રાશેદીન કે ઝમાનેમેં ભી ખાનએ કઅબા પર ગિલાફ લગતા રહા ઝમાનએ ઈસ્લામમેં સબસે પેહલે હઝરત અમીરે મુઆવિયા રદીયલ્લાહો અન્હોને રેશમ કા ગિલાફ કઅબતુલ્લાહ પર ચઢાયા.

હુકૂમત (ગોરમેન્ટ)કી તરફસે :- હિ.સ. ૭૫૦ પેહલે અબ્બાસી ખિલાફત કે ઝમાનેમેં ગિલાફ હુકૂમત કી જાનિબસે બનતાથા ઉસકે બાદ મિસર કે ફરમાં રવાં મલિક સાલિહ ઈસ્માઈલ નાસિરને ગિલાફે કઅબા અપને ઝિમ્મે લે લિયા. ઉસકે બાદ સઉદી હુકૂમત ઓર મિસર કી હુકૂમત કે તઅલ્લુકાત બિગડ જાનેસે સઉદી હુકૂમતને મિસરી ગિલાફ પર પાબંદી લગાદી અબ હુકૂમતે સઉદિયા કે લાખો રિયાલ કે ખર્ચ પર બહોતી કિમતી ગિલાફે હુકૂમત કી જાનિબસે બનવાયા જાતા હે હર સાલ લાખો રૂપિયા ઈસકી તય્યારીમેં લગાયા જાતા હે. ઓર અબ ૯ ઝિલહિજ્જહ કો કઅબે કો ગુસ્લ દિયા જાતા હે ઓર ગિલાફે કઅબા બદલ જાતા હે. ઈસ ગિલાફ પર બેહતરીન નકશો નિગાર કે સાથ હજ, કઅબા ઓર હઝરત ઈબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ કી ઝિક્ર વાલી કુરઆની આયતેં લિખ્ખી જાતી હે.

ગિલાફ કા રંગ :- પેહલે ગિલાફ અલગ અલગ રંગો કે હુવા કરતેથે ખલીફા મામૂન રશીદને સફેદ રંગ કા ગિલાફ ચઢ્હાયા થા. હઝરત મહેમૂદ ગઝનવી કા ગિલાફ પીલે રંગ કા થા. મિસર કે ફાતેમી ખુલફા કે ગિલાફ સબ્ઝ (હીલે) રંગ કે હુવા કરતેથે ખલીફા નાસિર અબ્બાસીને (હિ સ. ૫૭૫ તા. હિ. ૬૨૨) શુરૂ મેં હરે રંગ કે ગિલાફ ચઢ્હાએ મગર બાદમેં રેશમ કે કાલે રંગ કા ગિલાફ બનાયા જો આજ તક કાલે રંગ કા હી ચલ રહા હે

એક ગિલાફ કબસે? સન હિજરી ૧૬૦ મેં ખલીફા મેંહદી અબ્બાસી હજ કે લિએ આએ તો દેખા કે બહોત સારે ગિલાફ ખા-નએ કાબા પર ચઢ્હે હુવે હે ખલીફાને તમામ ગિલાફ ઉતરવા દિયે ઓર સિર્ફ એક ગિલાફ હી બાકી રખા તબસે આજ તક એક હી ગિલાફ રહેતા હે.

★ રૂહાની ઇલાજ ★

– મૌલાના મુહંમદ નફીસ સા.

હાફેઝા (યાદદાશ્ત) ઝિયાદહ હોનેકા અમલ

અર-રહમાન અલ્લાહ કે ઇસ નામકો હર નમાઝ કે બાદ (૧૦૦) બાર પઢ્હે કોઇ આદમીકો અગર કુછ યાદ ન રેહતા હો ઓર ભૂલને કી બિમારી હો તો (ઇન્શાઅલ્લાહ) દૂર હો જાએગી અલ્લાહકે ઇસ નામકો વિર્દ રખનેવાલા હર બુરી ચીઝસે મેહફુઝ રહેગા.

આ-મનર રસૂલો વાલી આયત પુરી પાક બરતન પર ઝઅફરાન (કેસર) સે લિખે ઓર કુવે કે પાનીસે ધોકર નહાર મુંહ (સુબ્હ ઉઠકર સબસે પેહલે) પિનેસે યાદ-દાશ્ત બઢ્હતી હે.

બયતુલ્લાહ કી તારીખ

મવલાના મુહમ્મદ નફીસ સાહબ

બયતુલ્લાહ હઝરત ઈબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ સે પેહલે તીન મરતબા બનાયા ગયા ચોથી મરતબા મેં હઝરત ઈબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ ઓર આપકે ફરઝંદ હઝરત ઈસ્માઈલ અલયહિસ્સલામને બનાયા.

બયતુલ્લાહ યાની ખુદા કા ઘર — કઅબતુલ્લાહ કો સબસે પેહલે ફરિશ્તોંને બનાયા. ફિર હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામને ફિર આપકી ઔલાદ ફિર હઝરત શીશ અલયહિસ્સલામને. ફીર હઝરત ઈબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામને

ફરિશ્તોં કા બનાના :– અલ્લાહ તઆલાને જબ ફરિશ્તોં કે સામને યે ઈરાદા ઝાહિર ફરમાયા કે મેં અપના ખલીફા ઝમીન (દુન્યા મેં બનાને વાલા હુ તો ફરિશ્તોંને જવાબમે કહા એ ખુદા તુ અપના ખલીફા બનાએગા હો સકતા હે વો દુન્યામેં ફસાદ ફેલાવે ખૂનરેઝી કરે. બુગઝો અદાવત ઓર સરકશી જીસકી આદત હો. પરવર દિગાર હમ તેરી તસ્બીહ હમ્દો સના બયાન કરતે હે હમ તેરી ઈતાઅત કરતે હેં. અલ્લાહને જવાબમેં ફરમાયા મેં જો જાનતા હું વો તુમ નહી જાનતે

ઈસ જવાબ સે ફરિશ્તે– યે સમઝ ગએ કે ખુદાકો હમારા યે જવાબ નાપસંદ હુવા હે એકદમ ફરિશ્તે અર્શે ઈલાહી સે લિપટ ગએ ઓર ખૌફે ખુદાસે રોને લગે. યંહા તક કે તીન ઘળીંયા પૂરી ઇસી તરહ ગુઝર ગઈ. જીસકે બાદ અલ્લાહને નઝરે ઈનાયત ફરમાઇ ઓર સબકો નવાઝ દિયા અલ્લાહને ઠીક અપને અર્શે કે નીચે એક મકાન પેદા કિયા જો ઝબરજદ (મોતી)કે ચાર સુતૂન (થંભલે) પર બનાયા ગયા જીન પર લાલ રંગ કા એકહી મોતી લગા હુવા થાં ફરિશ્તોંકો હુકમ હુવા કે ઈસ ઘર કા તવાફ કરે ઇસે બયતુલ મઅમૂર કહા જાતા હે.

ફિર ફરિશ્તોં કો હુકમ હુવા કે મેરે નામ પર એસા હી એક ઇતના બળા મકાન દુન્યામેં બનાયા જાએ. બન જાને કે બાદ સારી મખ્લૂક કો હુકમ હુવા કે જીસ તરહ આસમાન કી મખ્લૂકાત બયતુલ મઅમૂર કા તવાફ કરતી હે ઇસી તરહ તુમ ભી ઇસ મકાન કા તવાફ કરો.

હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામ કી દુન્યામે આમદ ઔર તઅમીરે બયતુલ્લાહ :– હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામ દુન્યામેં તશરીફ લાએ તો ગમગીન રેહને લગે આપકી વજહ સે ફરિશ્તેં ભી ગમગીન રેહતે થે અલ્લાહ તઆલાને આપકી તૌબા કો કુબૂલ ફરમાને કે બાદ આપકી તસલ્લી કે લિએ હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામ કો જન્નત કા એક ખેમા અતા ફરમાયા. યે ખયમહ બયતુલ્લાહ કે મકામ પર રખ્ખા ગયા યે પુરા ખયમહ એક હી મોતી સે બનાયા હુવાથા જીસમે જન્નત કે સોને કે તીન કિન્દીલ (ચરાગ) આવેઝા થે યે ખયમા નૂરાની શુઆઓ (રોશની)સે સરાપા નૂરાની બના રહેતાથા. ખયમે કે સાથ હજરે અસવદ ભી ઉતારા ગયા થા જો ઉસ વક્ત જન્નત કા એક ચમકતા હુવા યાકૂત થા. હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામ કો હુકમ હુવા કે વો મકકેમે હાઝિર હોં. જબ હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામ મકકેમે હાઝિર હુવે તો ફરિશ્તે ઇસ ખયમે કે પાસમાં મુકર્રર હુવે જો ઝમીન કે કિસી ભી રેહનેવાલે કો ઇસકે અંદર આને નહી દેતેથે. ફરિશ્તેં ગોલ દાએરહ(રાઉન્ડ)કી શકલમેં બયતુલ્લાહ કે ઇર્દગિર્દ (ચારો તરફ) સફ બના કર મીકાત કી હદોં પર ખળે હોતેથે કિસી શૈતાન યા જિન્નાત કી યે હિમ્મત નહી થી કે વો ઇસ સફ કો તોળ કર હુદૂદે હરમ મેં દાખિલ હો. (જહાં ફરિશ્તે ખળેથે વોહી આજ હુદૂદે હરમ હે)

યે ખયમહ હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામ કી વફાત તક બાકી રહા ફિર ઉસે ઉઠા લિયા ગયા. ફિર હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામ કે બેટોને ઇસકી જગહ પર પથ્થર કા એક મકાન બનાયા.

દુસરી એક રિવાયત જો હઝરત ઇબ્ને અબ્બાસ રદીયલ્લાહો અન્હો કી હે ઉસમે હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામ કા ખાનએ કઅબા કો બનાનેકા

વાકિઆ ઈસ તરહ બ્યાન કિયા ગયા હે કે જબ અલ્લાહને હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામ કી તૌબા કુબૂલ ફરમાઇ તો હુકમ હુવા કે તુમ અબ મેરે નામ પર એક ઘર બનાઓ જીસ તરહ તુમને ફરિશ્તોં કે અર્શ કે પાસ તવાફ કરતે દેખા હે તુમ મેરે ઉસ ઘરકા તવાફ કરો. હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામ ઉસ મકામ પર પોંહચે જહા આજ કઅબતુલ્લાહ હે હઝરત જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામને હાઝિર હોકર ઉસ મકામ કો બતાયા જહાં કઅબા બનાના થા. હઝરત જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામને અપના પર ઝમીન પર મારા જીસકી વજહસે ઝમીન સે એક બુન્યાદ (પ્લીન્ટ) નિકલ આઇ દુસરે ફરિશ્તોંને બળી બળી ચટાનો કે પથ્થર લાકર ઉસ પર લગા દિયે ઔર હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામને (૧) જબલે લબનાન (૨) જબલે તૂરે સીના (૩) જબલે તૂરે ઝીતા (૪) જબલે જૂદી (૫) જબલે હિરા. ઈન પાંચો પહાળોંસે પથ્થર લાકર ઝમીન તક કઅબતુલ્લાહ કો બના દિયા. ઔર આપ વંહા ઈબાદત કરને લગે ઓર બયતુલ્લાહ કા તવાફ કરને લગે તૂફાને નૂહ તક બયતુલ્લાહ ઇસી તરહ બાકી રહા. તૂફાને નૂહમે (હઝરત નૂહ અલયહિસ્સલામ કે ઝમાનેમેં અલ્લાહ કા અઝાબ પાની બનકર આયા થા ઓર સારી દુન્યા ઉસમે બરબાદ હો ગઈથી) બયતુલ્લાહ કે આસાર ભી ખત્મ હો ગએ. યંહા તક કે ફિર ઉસે હઝરત ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ ઓર હઝરત ઇસ્માઇલ અલયહિસ્સલામને બનાયા,

હઝરત ઈબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ કી તામીર :– હઝરત ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ કો ખાનએ કાબા કી તામીર કા હુકમ હુવા હઝરત ઈબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ ઉસકી તઅમીર કે લિએ મકકતુલ મુકર્રમા તશરીફ લાએ આપકો વો જગા માલૂમ નહી થી જહાં બયતુલ્લાહ બનાના થા. – યે જગહ આપકો કિસ તરહ માલૂમ હુઇ ઉસકે બારેમેં તીન અકવાલ મિલતે હે.

હઝરત ઈબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ કો હઝરત જીબ્રીલ અલયહિસ્સલામ ને આકર વો જગા બતાઇ જહાં બયતુલ્લાહ તામીર કરના થા. દુસરી રિવાયતમે હે અલ્લાહને એક હવા જીસકા નામ ખજૂજ થા ભેજી જીસને

છતને ઇલાકે (એરીયે) કો સાફ કર દિયા જહાં ખાનએ કઅબા કો બનાના થા. તીસરી બાત યે કે એક બાદલ આસમાન પર સાયા ફિગન રેહતા થા. જો બયતુલ્લાહ કી પુરાની બુન્યાદો કે બરાબર થા. જીસકે નિશાન સે હઝરત ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામને ખાનએ કઅબાકી તઅમીર ફરમાઇ. હઝરત ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામને ઉસ જગહ ખોદના શુરૂ કિયા તો પેહલી કી દિવારે નઝર આને લગી જીસ પર હઝરત ઇબ્રાહીમને કઅબે કી બુન્યાદ રખ્ખી.

હઝરત ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામને અપને બેટે હઝરત ઇસ્માઇલ અલયહિસ્સલામ સે ફરમાયા બેટા અલ્લાહને મુઝે એક હુકમ દિયા હે. હઝરત ઇસ્માઇલ અલયહિસ્સલામને ફરમાયા "ઇતાઅત કિજીયે" ફરમાયા કયા તુમ મેરી મદદ કરોગે? કહાં કયું નહી. હઝરત ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામને ફરમાયા, અલ્લાહને મુઝે હુકમ દિયા હે કે યંહા એક ઘર બનાંઉ.

ઇસ તરહ દોનો વાલિદો વલદ ને મિલકર બયતુલ્લાહ કો બનાના શુરૂ કિયા હઝરત ઇસ્માઇલ અલયહિસ્સલામ પથ્થર લાતેથે ઓર હઝરત ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ ઉસે લગા કર બયતુલ્લાહ બના રહેથે બનાતે છતની ઉંચાઈ તક પોંહચે કે અબ વંહા અપને હાથસે પથ્થર લગાના મુશકિલ થા તો એક પથ્થર પર ખડે હો ગએ જીસસે થોડી ઉંચાઇ તક પથ્થર રખ સકે મગર જબ ઉસસે ભી ઉંચાઇ પર પથ્થર લગાને કા હુવા તો અબ અલ્લાહને એક મોઅજિઝહ ઝાહિર ફરમાયા વો યે કે યે પથ્થર જીસ પર હઝરત ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ ખડેથે ખુદ બખુદ ઉંચા હો ગયા ઓર જબ કામ પુરા હોતા તો વો પથ્થર નીચા હોજાતા ઇસ તરહ હઝરત ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામને કઅબે કો તઅમીર કર દિયા ઉસ પથ્થર પર આપકે કદમ કે નિશાન પડ ગયે વોહી મકામે ઇબ્રાહીમ કહા જાતા હે. જબ આપ ખાનએ કઅબા કો બના રહેથે પથ્થર લા રહેથે તો અબુ કુબેસ પહાડીસે આવાઝ આઈ કે એ

ઇબ્રાહીમ મેરે પાસ આપકી એક અમાનત હે વો લે લિજીયે વો જન્નત કે યાકૂત મોતીકા સફેદ પથ્થર હે. હઝરત ઇબ્રાહીમ અલય-હિસ્સલામને ઉસે લે લિયા ઓર કઅબેમેં લગા દિયા. જીસે આજ હજરે અસ્વદ કહા જાતા હે.. આપને બયતુલ્લાહ કી તામીર મેં મટ્ટી ઓર ચુના ઇસ્તેઅમાલ નહી ફરમાયા બલકે પથ્થરોં પર પથ્થર રખ કર હી બનાયા. જબ મકાન તય્યાર હોગયા તો અલ્લાહકા હુકમ હુવા કે લોગોમેં હજકા એલાન કિજીયે આપને ફરમાયા, એ ખુદા મેરી આવાઝ પુરી દુન્યા મેં કેસી પોંહચેગી જવાબ મિલા એ ઇબ્રાહીમ તુમ્હારા કામ એલાન કરના હે આવાઝ પોંહચાના હમારા કામ હે ચુનાચે આપને એલાન ફરમાયા માં બાપ કે પુશ્તો રહમ મેં જીસને લબ-બયક જીતની બાર કહા ઇતની બાર વો શખ્સ બયતુલ્લાહ મેં હાઝરી કા શરફ પાએગા.

હઝરત ઇબ્રાહીમ અલયહિસ્સલામ કે બાદ :– આપકે બાદ બયતુલ્લાહકી જુરહૂમને દુરૂસ્તીકી ઉસકે બાદ કુસય્યને તઅમીર કિયા ઓર આપ સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમકે ઝમાનેમેં કુરેશને તઅમીર કિયા ઉસકે બાદ હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઝુબેર રદીયલ્લાહો અન્હોને બનાયા ઓર ઉસકે બાદ હજ્જાજ બિન યુસુફ સકફી ને બનાયા જીસકે બાદ સુલ્તાન મુરાદ અર-રાબેઅ ને બનાયા જો આજ તક વોહી તઅમીર પર હે.

હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામ કા હજ :– રિવાયતો મેં આતા હે કે હઝરત આદમ અલયહિસ્સલામને હિન્દુસ્તાન સે પેદલ ચલ કર ચાલીસ મરતબા બયતુલ્લાહ કા હજ કિયા હે હઝરત આદમ અલય-હિસ્સલામ કે બાદ જીતને અંબિયા દુન્ય મેં તશરીફ લાએ સબને બયતુલ્લાહ કા હજ કિયા હે. ગોયા હજ એસી કદીમ ઇબાદત હે જો હઝરત આદમ સે ઇસ દમ તક ચલી આ રહી હે.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا
بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا
وَهَبْ لَنَا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً
إِنَّكَ أَنتَ الْوَهَّابُ

سورة آل عمران ٨

رَّبِّ زِدْنِى عِلْمًا

RABBI ZIDNEE

ILMA

O MY LORD INCREASE ME IN KNOWLEDGE

QURAN 20:114

instagram- er_molvi_m.siddiq_bawa
fb page- er.molvi m.siddiq bawa
twitter- er.molvi m.siddiq
Whatsapp- +91 9998262605